

SINTEZA
amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor
la proiectul de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii
2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii
2024-2028
nr.460 din 08.12.2023

1.	2.	3.	4.
Nr. crt.	Autorul și conținutul amendamentului/propunerii/obiecției	Note (poziția CNA)	Rezultatul examinării de către comisia sesizată în fond
1	2	3	4
1.	<p>Direcția generală juridică Referitor la Planul de acțiuni privind implementarea Programului Național de Integritate și Anticorupție pentru anii 2024-2028 sugerăm autorilor examinarea minuțioasă a autorităților responsabile de implementarea acțiunilor prevăzute în plan. Astfel, la rubrica "Autorități/instituții responsabile" urmează a fi revizuită ordinea în care sânt expuse autoritățile publice, ținându-se cont de atribuțiile și competențele de bază ale autorităților publice. Considerăm optimă expunerea succesiunii autorităților publice în dependență de aria competențelor prioritizate. De exemplu, acțiunea 2.2.4. "Eficientizarea, în baza practicii internaționale în domeniu, a mecanismelor de executare a hotărârilor de confiscare" considerăm oportun să fie indicat în calitate de autoritate responsabilă de implementarea acțiunii respective Ministerul Justiției și nu Parlamentul. Organizarea procesului de elaborare a cadrului normativ, precum și implementarea acestuia ține de competența autorităților publice centrale de specialitate, rolul Parlamentului fiind aprobarea și adoptarea actelor normative intrate în procesul legislativ. Obiecția este valabilă și pentru acțiunile 2.2.5., 2.3.1., 2.3.2., 2.3.9.</p>	<p>Se acceptă parțial Vă comunicăm că ordinea propusă a fost coordonată cu entitățile publice responsabile de implementare, iar unele din ele sunt indicate exact la inițiativa și recomandările lor. De exemplu acțiunea și subiecții de la pct. 2.3.9 a fost propusă de către Serviciul de Informații și Securitate. În ceea ce privește acțiunile 2.2.4; 2.2.5; 2.3.1 se acceptă recomandarea Direcției generale juridică.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA și redacția la compartimentul „Autorități/ instituții responsabile” de la acțiunile: 2.2.4 va fi redată în următoarea ordine: „Ministerul Justiției; Parlamentul; Centrul Național Anticorupție (ARBI); Serviciul Fiscal de Stat; Ministerul Finațelor; Procuratura Generală/Procuratura Anticorupție”; 2.2.5 va fi redată în următoarea ordine: „Ministerul Justiției; Centrul Național Anticorupție (ARBI); Procuratura Generală/Procuratura Anticorupție; Parlamentul; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul Fiscal de Stat; Serviciul Vamal”; 2.3.1 va fi redată în următoarea ordine: „Ministerul Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii; Parlamentul”.</p>

2.	<p>Direcția generală juridică Întru respectarea art.54 din Legea nr.100/2017 proiectul de hotărâre se va supune unei prelucrări redacționale și ortografice și se va revizui textul acestuia întru ajustarea la exigențele normelor tehnicii legislative.</p>	<p>Se acceptă Textul urmează a fi revizuit în acest sens.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
3.	<p>Guvernul Republicii Moldova Denumirea proiectului de hotărâre a Parlamentului „privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028” se propune a fi expusă în următoarea redacție „privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia”. Propunerea în cauză are la bază prevederile pct. 10 și 12 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 și ale Ghidului metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, aprobat prin Ordinul secretarului general al Guvernului nr. 65/2021, care prevăd că, Planul de acțiuni prin care se implementează un Program, este parte componentă a acestuia.</p>	<p>Se acceptă Textul urmează a fi revizuit în acest sens.</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului, iar denumirea proiectului de hotărâre a Parlamentului va fi redată după cum urmează: „privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia”.</p>
4.	<p>Guvernul Republicii Moldova Literale a) și b) din art. 1, la proiectul de hotărâre se propun a fi comasate, punctul 1 fiind expus în următoarea redacție „1. Se aprobă Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 (se anexează).”.</p>	<p>Se acceptă Textul urmează a fi revizuit în acest sens.</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului, iar pct.1 din proiectul hotărârii Parlamentului va fi expus după cum urmează: „1. Se aprobă Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 (se anexează).”.</p>
5.	<p>Guvernul Republicii Moldova Art. 2 din proiectul de hotărâre urmează a fi revizuit, atât din perspectiva modificării denumirii, cât și din necesitatea prevederii exprese a termenelor de raportare referitor la implementarea</p>	<p>Precizare În textul Programului este prevăzută procedura de raportare, precum și</p>	<p>Se acceptă poziția CNA referitor la modificarea art.2 și completarea cu un articol suplimentat art.3 din proiectul hotărârii Parlamentului</p>

<p>Programului, precum și frecvența raportării progreselor obținute, inclusiv indicarea autorităților responsabile de raportare.</p> <p>Totodată, proiectul de hotărâre va fi completat cu un articol nou referitor la periodicitatea evaluării (intermediară și finală) a rezultatelor implementării Planului.</p> <p>De asemenea, proiectul urmează a fi completat și cu un articol privind autoritatea, în sarcina căreia se pune responsabilitatea privind controlul asupra executării Programului și a Planului de implementare a acestuia.</p>	<p>periodicitatea raportării. Prin urmare, considerăm inoportună o asemenea completare în textul proiectului de hotărâre a Parlamentului.</p> <p>Suplimentar, Art.2 se propune a fi redat reieșind din ultima recomandare a Guvernului (privind controlul asupra executării Programului și a Planului de implementare) și propunem următoarea redacție: „Art.2. – Entitățile publice vor întreprinde măsurile necesare în vederea realizării Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.”.</p> <p>Totodată, se propune un articol nou care să stabilească responsabilitatea monitorizării Programului, după cum urmează: „Art.3. - Monitorizarea și evaluarea implementării Programului național de</p>	<p>după cum urmează: „Art.2. – Entitățile publice vor întreprinde măsurile necesare în vederea realizării Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.</p> <p>Art.3. - Monitorizarea și evaluarea implementării Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia se pune în sarcina Centrului Național Anticorupție.”.</p>
--	---	---

		integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia se pune în sarcina Centrului Național Anticorupție.”.	
6.	Guvernul Republicii Moldova La art. 3 dispoziția „Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării” contravine art. 76 din Constituție, conform căruia „Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia.”. În Hotărârea nr. 32/1998 privind interpretarea art.76 din Constituția Republicii Moldova „Intrarea în vigoare a legii” Curtea Constituțională a statuat că data intrării în vigoare a legii, prevăzută în textul ei, nu poate precede data publicării acesteia.	Se acceptă Reieșind din propunerile anterioare art.3 din proiectul hotărârii de Parlament va deveni art.4 și propunem următoarea redacție a acestuia: „Art.4– Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”.	Se acceptă poziția CNA referitor la modificarea Art.3 conform recomandării Guvernului, după cum umrează: „Art.4– Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”.
7.	Guvernul Republicii Moldova În parafa de aprobare, textul „Anexa nr. 1” se va substitui cu textul „Aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. _/2023”, pentru a asigura conformitatea cu pct. 1 din proiectul hotărârii Parlamentului.	Se acceptă	Se acceptă poziția Guvernului referitor la modificarea textului: „Aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. _/2023”.
8.	Guvernul Republicii Moldova Potrivit Regulamentului cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, partea descriptivă a Programului este constituită din următoarele elemente structurale: 1) introducere; 2) analiza situației; 3) obiectivele generale ale domeniului sau subdomeniului de activitate; 4) obiectivele specifice ale domeniului sau subdomeniului de activitate; 5) impact; 6) costuri; 7) riscuri de implementare; 8) autorități/instituții responsabile; 9) proceduri de raportare. Examinând partea descriptivă a Programului se constată că anumite aspecte urmează a fi ajustate.	Se acceptă Structura proiectului de Program a fost ajustată conform Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.	Se acceptă poziția Guvernului iar structura Programului a fost ajustată conform cerințelor legale statuate prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.

<p>9.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova Conform pct. 9 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386 din 2020, „Programul este un document de politici publice pe termen mediu (3-5 ani), care derivă din strategie și, respectiv, contribuie la implementarea acesteia prin detalierea și concretizarea acțiunilor ce urmează a fi realizate într-un domeniu sau subdomeniu. Prin urmare nu este suficientă claritate privind Strategia din care derivă Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028. În acest sens, la cap. I „Introducere” se consideră necesar a se face referință și la Strategia securității naționale a Republicii Moldova, adoptată de către Parlament în data de 15 decembrie curent. Unul dintre imperativele strategice cele mai critice ale acestui document constă în combaterea corupției și punerea în aplicare a legii.</p>	<p>Se acceptă După pct.6 din proiectul de Program se va completa cu un punct suplimentar care va conține o prevedere ce face referință la la Strategia securității naționale a Republicii Moldova, după cum urmează: „ 7. Programul derivă și din Strategia securității naționale a Republicii Moldova, care are drept obiective creșterea capacității statului de a preveni și de a contracara materializarea riscurilor la adresa securității naționale, precum și de a asigura procesul de integrare europeană și cooperare cu statele partenere. Astfel, printre obiectivele de securitate specifice se regăsește întărirea instituțiilor și consolidarea mecanismelor de combatere a corupției.</p>	<p>Se acceptă poziția/recomandarea Guvernului și se propune completarea Programului cu un punct nou, după pct.6 din proiectul de Program, în următoarea redacție: „7. Programul derivă și din Strategia securității naționale a Republicii Moldova, care are drept obiective creșterea capacității statului de a preveni și de a contracara materializarea riscurilor la adresa securității naționale, precum și de a asigura procesul de integrare europeană și cooperare cu statele partenere. Astfel, printre obiectivele de securitate specifice se regăsește întărirea instituțiilor și consolidarea mecanismelor de combatere a corupției.”.</p>
<p>10.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova Totodată, semnalăm că proiectul nu definește clar cine sunt grupurile țintă și grupurile vulnerabile. Prin urmare, autorul va identifica și dezagrega principalele grupuri țintă și grupuri vulnerabile pentru politicile planificate și va descrie impactul problemelor asupra</p>	<p>Se acceptă Proiectului de Program a fost ajustat la capitolul II și capitolul IV, propuneri în</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului iar Proiectului de Program a fost ajustat.</p>

	principalelor grupuri vulnerabile afectate, cu folosirea dovezilor cantitative și calitative.	acest sens au parvenit și de la alte părți interesate.	
11.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 5, sbp. 1), textul „cum ar fi: ” se va substitui cu „țintele naționale:”.	Se acceptă Pct.5 sbp. 1) din proiectul de Program sintagma „cum ar fi: ” se substituie cu sintagma „țintele naționale:”.	Se acceptă poziția Guvernului , iar pct.5 sbp. 1) din proiectul de Program sintagma „cum ar fi: ” se substituie cu sintagma „țintele naționale:”.
12.	Guvernul Republicii Moldova Cu referire la indicatorii de impact, pentru fiecare obiectiv general vor fi completați cu valorile de referință, valorile țintă intermediare și valorile țintă finale. În acest sens recomandăm prezentarea indicatorilor în tabel. De asemenea, considerăm inoportun diferențierea țăintelor și a indicatorilor de impact, ori în fond, țintele setate la fel sunt indicatori de impact. Mai mult, utilizarea mai multor noțiuni pentru aceleași elemente poate crea confuzii și dificultăți în procesul de monitorizare și evaluarea a documentului de politici.	Precizare La capitolul IV din proiectul de Program se substituie „indicatorii de impact” cu „rezultatul scontat”. Astfel, proiectul prevede capitolul IV: rezultatele scontate și respectiv la capitolul V „Impactul” sunt descrise „indicatorii de impact” și „ținta ce urmează a fi atinsă”.	Se acceptă poziția CNA , iar textul proiectului este modificat conform propunerilor CNA înaintate în prezenta sintază.
13.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 11, referința la „cele 9 angajamente spre deschiderea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană” se va indica corect, și anume „cele 9 măsuri propuse de către Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană”.	Se acceptă Textul urmează a fi redat conform recomandării Guvernului.	Se acceptă poziția Guvernului , iar pct.11 din proiectul de Program sintagma „cele 9 angajamente spre deschiderea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană” se substituie cu sintagma „cele 9 măsuri propuse de către Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană”.
14.	Guvernul Republicii Moldova În partea descriptivă la Capitolul I „Introducere”, deși în pct. 13 este menționat că proiectul a fost „elaborat în cadrul unui proces participativ”, lipsește informația referitor la părțile implicate în	Nu se acceptă. Considerăm că procesul legislativ de consultare al prezentului Program nu	Se acceptă poziția CNA.

	elaborarea Programului. În context, se propune suplimentarea proiectului cu informația respectivă sau pct. 13 se va exclude.	necesită a fi descris în mod detaliat direct în textul Programului. Totodată, comunicăm că acțiunile din prezentul Program au fost consultate prealabil cu toate entitățile publice responsabile de implementarea Planului de acțiuni (anexă), iar la definitivarea Programului s-a ținut cont de recomandările entităților publice.	
15.	Guvernul Republicii Moldova Deși Capitolul II „Analiza situației” este descris destul de complex, considerăm oportună completarea acestuia și cu informația referitor la posibilele consecințe, în cazul neintervenției pentru soluționarea problemelor rămase nesoluționate, dar și care va fi impactul acestora asupra grupurilor-țintă, folosind dovezi cantitative și calitative.	Nu se acceptă. Cu referire la acest capitol vă comunicăm că proiectul de Program conține aspecte legale de riscurile de implementare asupra realizării obiectivelor Programului (a se vedea cap.VIII potrivit proiectului de Program).	Se acceptă poziția CNA.
16.	Guvernul Republicii Moldova De asemenea, la pct. 21 și pct. 22 din proiectul de program, se propune o nouă redacție: „21. Potrivit Barometrului al Opiniei Publice (BOP), realizat de către Institutul de Politici Publice se atestă că, corupția continuă să manifeste îngrijorarea în rândul cetățenilor, înregistrând, în anul 2023 ponderea cetățenilor ce manifestă îngrijorări, constituind 6,4%, comparativ cu 2019 această îngrijorarea a scăzut cu aproximativ cu 2,2%. 22. La capitolul încredere în organele de drept din Republica Moldova, datele BOR demonstrează o stagnare în 3 structuri analizate (Centrul	Se acceptă Pct.21 și 22 va fi redat în versiunea propusă: „21. Potrivit Barometrului al Opiniei Publice (BOP), realizat de către Institutul de Politici Publice se atestă că, corupția continuă să manifeste îngrijorarea în rândul cetățenilor, înregistrând, în anul 2023	Se acceptă poziția Guvernului, iar pct.21 și 22 din proiectul de Program va fi expusă, după cum urmează: „21. Potrivit Barometrului al Opiniei Publice (BOP), realizat de către Institutul de Politici Publice se atestă că, corupția continuă să manifeste îngrijorarea în rândul cetățenilor, înregistrând, în anul 2023 ponderea cetățenilor ce

	<p>Național Anticorupție, Procuratura Generală și Judecătoriile), în care se arată că cetățenii Republicii Moldova declară că manifestă mai mare încredere în Centrul Național Anticorupție (4,6% în anul 2021 și 4,2% în anul 2023), în comparație cu restul structurilor analizate.”.</p> <p>Redacția propusă este racordată la datele statistice în versiune actualizată și va aduce o valoare analitică întregului Program.</p>	<p>ponderea cetățenilor ce manifestă îngrijorări, constituind 6,4%, comparativ cu 2019 această îngrijorarea a scăzut cu aproximativ cu 2,2%.</p> <p>22. La capitolul încredere în organele de drept din Republica Moldova, datele BOR demonstrează o stagnare în 3 structuri analizate (Centrul Național Anticorupție, Procuratura Generală și Judecătoriile), în care se arată că cetățenii Republicii Moldova declară că manifestă mai mare încredere în Centrul Național Anticorupție (4,6% în anul 2021 și 4,2% în anul 2023), în comparație cu restul structurilor analizate.”</p>	<p>manifestă îngrijorări, constituind 6,4%, comparativ cu 2019 această îngrijorarea a scăzut cu aproximativ cu 2,2%.</p> <p>22. La capitolul încredere în organele de drept din Republica Moldova, datele BOR demonstrează o stagnare în 3 structuri analizate (Centrul Național Anticorupție, Procuratura Generală și Judecătoriile), în care se arată că cetățenii Republicii Moldova declară că manifestă mai mare încredere în Centrul Național Anticorupție (4,6% în anul 2021 și 4,2% în anul 2023), în comparație cu restul structurilor analizate.”</p>
<p>17.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Totodată, din prima propoziție la pct. 24 (aceiași capitol), se propune excluderea din sintagma „analiza strategică” a cuvântului „strategică”, deoarece analiza ratei condamnărilor pentru infracțiuni de corupție, nu cade sub incidența acestui cuvânt.</p> <p>După pct. 24, se propune completarea cu un punct nou:</p> <p>„25. Procesul de efectuare a achizițiilor publice, este un domeniu expus riscurilor de corupție. În perioada anilor 2019-2023, CNA a examinat în total 74 de cauze penale privind infracțiunile în domeniul achizițiilor publice, 38 din aceste cazuri au fost clasate, 16 – expediate</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul de Program urmează a fi completat conform recomandării.</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului,</p> <p>proiectul de Program se completează cu un punct nou pct.25 cu următorul text:</p> <p>„Procesul de efectuare a achizițiilor publice, este un domeniu expus riscurilor de corupție. În perioada anilor 2019-2023, CNA a examinat în total 74 de cauze penale privind infracțiunile în domeniul</p>

	<p>altor organe de urmărire penală, în timp ce 12 cauze au fost finalizate și expediate instanțelor de judecată. Datele Registrului de Informație Criminalistică și Criminologică al Ministerului Afacerilor Interne arată că în doar una din cele 12 cauze penale expediate în judecată a fost emisă o sentință de condamnare.”, cu revizuirea numerică a punctelor proiectului programului, în modul corespunzător. Necesitatea acestei norme rezidă în completarea capitolului „Sinteza analitică a procesului de integritate și anticorupție” cu date analitice suplimentare în special, pe segmentul achizițiilor publice, acest segment fiind ulterior abordat prin acțiuni exacte în proiectul Planului de acțiuni, anexă la Program.</p> <p>Suplimentar, această prevedere va fortifica argumentarea acțiunilor propuse de Program, precum și necesitatea intervenției pe segmentul menționat.</p>		<p>achizițiilor publice, 38 din aceste cazuri au fost clasate, 16 – expediate altor organe de urmărire penală, în timp ce 12 cauze au fost finalizate și expediate instanțelor de judecată. Datele Registrului de Informație Criminalistică și Criminologică al Ministerului Afacerilor Interne arată că în doar una din cele 12 cauze penale expediate în judecată a fost emisă o sentință de condamnare.”.</p>
<p>18.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova Descrierea Capitolului III „Standarde internaționale și exemple de bune practici” într-un capitol separat considerăm că este de prisos. Informația în cauză ar putea fi încadrată la Capitolul I, cu atât mai mult că, conform Ghidului metodologic menționat anterior, documentele de politici publice nu conțin asemenea compartimente (capitole). În același timp, informația din pct. 38, ar putea fi expusă la Capitolul IV „Scopul Programului și obiective generale”.</p>	<p>Nu se acceptă. Prezența acestui capitol în proiectul de Program fortifică argumentele privind necesitatea unui asemenea document de politici aprobat la nivel național și considerăm că aduce plus valoare direcțiilor abordate de prezentul Program. În acest scop, optăm pentru menținerea capitolului ce reglementează „Standardele internaționale și exemple de bune practici”.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
<p>19.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova Denumirea Capitolului IV „Scopul Programului și obiective generale” se propune a fi expusă în „Obiective generale și specifice” reieșind din faptul că acestea sunt rediate într-un singur capitol. Adicional,</p>	<p>Se acceptă parțial Denumirea capitolului IV urmează a fi modificată</p>	<p>Se acceptă poziția CNA, titlul capitolului IV urmează a fi modificată după cum urmează:</p>

	obiectivele specifice se vor reformula pentru a fi SMART. Totodată, propunem examinarea oportunității expunerii obiectivelor în capitole separate, conform Ghidului metodologic.	conform recomandării Guvernului. Suplimentar, se menționează că toate obiectivele generale sunt abordate în mod separat în cap.IV, iar asemenea practici sunt întâlnite în multe documente de politici.	„Obiectivele generale și obiectivele specifice”.
20.	Guvernul Republicii Moldova Cât privește informația referitor la scop, aceasta poate constitui parte introductivă a capitolului dat. De asemenea, recomandăm completarea capitolului cu informație succintă privind rezultatele preconizate, urmare implementării obiectivelor.	Se acceptă Proiectul de Program urmează a fi completat la capitolul IV, după fiecare obiectiv general cu obiectivele speciale descrise cu informații suplimentară privind „rezultatele scontate” (pentru fiecare ob. general în parte).	Se acceptă recomandarea Guvernului , capitolul IV a fost completat după fiecare obiectiv general cu informații privind „rezultatul scontat”.
21.	Guvernul Republicii Moldova Cu referire la Capitolul V „Impactul”, tabelul 3 la obiectivul general 2 se va examina suplimentar oportunitatea menținerii indicatorului de impact „valoarea asistenței financiare și tehnice externe [...] în creștere până în 2028”.	Precizare O asemenea prevedere se regăsește în tabelul 3 (a se vedea ultimul indicator de impact de la ob. general 3).	Se acceptă precizia prezentată de către CNA.
22.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 68 din proiectul de program, este imperios de a fi prezentat clar cine sunt grupurile țintă ale politicilor și evoluția anticipată a situației prin implementarea acestora. La fel, este relevant de a se prezenta o imagine generală asupra felului în care se va îmbunătăți calitatea vieții cetățenilor în cazul soluționării problemelor identificate și definite în proiect. Complementar, în ultima frază, se propune substituirea	Nu se acceptă Țintele care urmează a fi atinse sunt descrise în tabelul 3 din proiectul de Program pentru fiecare obiectiv general în parte. Totodată, textul propus urmează a fi substituit în	Se acceptă poziția CNA. În ultima frază la pct. 68 se va modifica sintagma „pentru a identifica domeniilor” cu textul „pentru a identifica domeniile”.

	textului „pentru a identifica domeniilor” cu textul „pentru a identifica domeniile”.	versiunea recomandată de către Guvern.	
23.	Guvernul Republicii Moldova La Capitolul VI „Estimarea costurilor”, dar și analizând respectiva rubrică din Planul de acțiuni se constată că acestea nu au fost estimate, fiind indicat doar că realizarea obiectivelor vor fi din surse bugetare dar și surse externe. Mai mult, în timp ce în Planul de acțiuni la rubrica „Costuri de implementare” este indicat în raport cu toate acțiunile doar „În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile” la rubrica „Surse de finanțare” este indicat „Surse bugetare / alte surse”.	Se acceptă Capitolul VI „Estimarea costurilor” urmează a fi completat.	Se acceptă poziția Guvernului și capitolul VI „Estimarea costurilor” din proiectul de Program urmează a fi completat.
24.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 69 din proiectul de program, în prima frază, se propune substituirea textului „identificare a” cu cuvântul „identificarea”.	Se acceptă Textul urmează a fi modificat.	Se acceptă poziția Guvernului, la pct. 69 din proiectul de program, în prima frază, se substituie textul „identificare a” cu cuvântul „identificarea”.
25.	Guvernul Republicii Moldova Capitolul VII „Surse de finanțare” se va comasa cu Capitolul VI, din considerentul că vizează același aspect. La fel, la sbp. 3) care indică programul bugetar 43 „sistemul” se va indica care anume sistem. Totodată, amintim că capitolele nu pot fi constituite dintr-un singur punct, or potrivit art. 53 din Legea nr. 100/2017, acestea reprezintă o grupare a elementelor structurale ale actului normativ.	Se acceptă Capitolul VII și capitolul VI va fi comasat. Prevederile capitolului VII fiind incluse în capitolul VI „Estimarea Costurilor”. La fel, la sbp. 3) care indică programul bugetar 43 „sistemul” se va exclude din textul proiectului.	Se acceptă poziția Guvernului. Textul cap.VII va fi redat într-un punct separat la finele cap.VI din Program după cum urmează: „58. Implementarea Programului Național de Integritate și Anticorupție pentru perioada 2024-2028, se va realiza inclusiv, prin intermediul următoarelor programe/subprograme bugetare: 1) Programul „35 - Afaceri Interne”: a) Subprogramul 3501 - Politici și management în domeniul afacerilor interne; b) Subprogramul 3502 - Ordine și siguranță publică; c) Subprogramul 3505 - Servicii de suport în domeniul afacerilor interne;

			d) Subprogramul 3507 - Cercetări științifice aplicate în domeniul afacerilor interne; 2) Programul „40 - Justiția”.
26.	Guvernul Republicii Moldova Suplimentar, menționăm că este judicios completarea punctului 71 și Tabelului 4 din Program cu valoarea estimată a costurilor acțiunilor propuse pentru realizare și ajustarea compartimentului 5 din Nota informativă, întru estimarea impactului real asupra bugetului de stat și identificarea mijloacelor financiare necesare implementării programului.	Se acceptă Capitolul VI „Estimarea costurilor” urmează a fi completat.	Se acceptă poziția Guvernului și capitolul VI „Estimarea costurilor” din proiectul de Program urmează a fi completat.
27.	Guvernul Republicii Moldova La Capitolul VIII „Riscuri de implementare”, considerăm că nu au fost identificate toate riscurile care ar putea afecta implementarea Programului. Astfel, nu sunt identificate riscurile privind lecțiile învățate în urma implementării documentelor de politici publice anterioare; evaluările ex-post ale documentelor similare; rapoartele elaborate de către instituțiile internaționale și partenerii de dezvoltare; conjunctura politică, socială, economică etc.	Nu se acceptă Au fost identificate riscuri și măsuri de remediere a riscurilor care ar reduce impactul și probabilitatea nerealizării Programului.	Se acceptă poziția CNA.
28.	Guvernul Republicii Moldova Suplimentar, în Tabelul 5, după cuvintele „localitățile din stânga Nistrului”, se propune completarea cu cuvintele „și municipiul Bender”.	Se acceptă. Modificarea a fost inclusă.	Se acceptă poziția CNA, Tabelul 5 a fost completat după cum urmează: „și municipiul Bender”.
29.	Guvernul Republicii Moldova Capitolului IX „Autorități și instituții responsabile”, la pct. 74, se propune a fi completat cu lista tuturor autorităților implicate în implementarea Programului, similar punctului 75, în care sunt inserate autoritățile ce vor contribui la realizarea acestuia.	Nu se acceptă Nu este clar la care punct similar se face trimitere în aviz. Suplimentar, CNA a propus indicarea entităților publice responsabile într-o formă tabelară.	Se acceptă poziția CNA, conform propunerilor înaintate de către CNA.
30.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 78, din Capitolul X „Proceduri de raportare”, după cuvântul „monitorizare” se propune completarea propoziției cu cuvântul	Se acceptă Sintagma „raport/rapoarte de	Se acceptă poziția CNA, Sintagma „raport/rapoarte de monitorizare” din capitol X pct.65,

	„raportare”. Totodată menționăm că, conform Ghidului, procesul de monitorizare al unui program se recomandă a fi realizat trimestrial și semestrial. În acest context, se propune revizuirea termenelor de monitorizare ale Programului. De asemenea, sintagma „raport/rapoarte de monitorizare” din acest capitol, se va substitui cu sintagma „raport/rapoarte de progres”.	monitorizare” din capitol X, se va substitui cu sintagma „raport/rapoarte de progres”.	se va substitui cu sintagma „raport/rapoarte de progres”.
31.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 82 din proiectul de program, se propune de exclus cuvintele „în scris”, iar după prima propoziție se propune completarea cu textul după cum urmează: „Secretariatul va integra în platforma electronică de raportare a progresului PNIA 2024-2027, la care va conecta toate entitățile publice/instituțiile responsabile.” Norma propusă vine să acorde o claritate asupra platformei electronice de raportare, care urmează să fie racordată la acțiunile Programului. În acest sens, se menționează că în prezent, la fel, este aplicată această platformă electronică în cadrul procesului de raportare a acțiunilor din Strategia Națională de Integritate și Anticorupție (2017- 2023).	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către CNA și susținem această propunere.	Se acceptă poziția Guvernului pct. 69 va avea următorul text: „Secretariatul va integra în platforma electronică de raportare a progresului PNIA 2024-2027, la care va conecta toate entitățile publice/instituțiile responsabile.”.
32.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 84 din proiectul de program se propune substituirea textului „- doi reprezentanți ai asociațiilor autorităților locale; - trei reprezentanți ai societății civile selectați de către Centrul Național Anticorupție; - câte un reprezentant al Camerei de Comerț și Industrie, al Asociației Oamenilor de Afaceri din Moldova.” cu textul „ – doi vicepreședinți ai asociației autorităților locale; - trei reprezentanți ai societății civile în domeniul anticorupție; - doi reprezentanți ai mediul asociativ.” O asemenea redare a normei va exclude abordarea preferențială pentru o anumită asociație obștească, identificată expres în Program. Suplimentar, nu vor fi discriminați alți reprezentanți ai societății civile ce promovează antreprenoriatul, administrația publică locală sau din domeniul anticorupție, de a face parte din membrii Grupului de Monitorizare. Astfel, după aprobarea Programului va fi anunțat un concurs public de către Secretariatul Grupului de Monitorizare la care vor putea participa toți doritorii din societatea civilă pe domeniile vizate.	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către CNA și susținem această propunere.	Se acceptă poziția Guvernului și textul menționat în obiecție de la pct.71 (potrivit noii numerotări) va fi expus după cum urmează: „– doi vicepreședinți ai asociației autorităților locale; - trei reprezentanți ai societății civile în domeniul anticorupție; - doi reprezentanți ai mediul asociativ”.

33.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 87 din proiectul de program se propune substituirea textului „nivelului de realizare a Programului național” cu textul „nivelului de realizare a Planului de acțiuni al Programului național”, aceasta fiind o racordare a normelor din punct de vedere a tehnicii legislative.	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către CNA și susținem această propunere.	Se acceptă poziția Guvernului și textul menționat în obiecție de la pct.74 (potrivit noii numerotări) va fi expus după cum urmează: „nivelului de realizare a Planului de acțiuni al Programului național”.
34.	Guvernul Republicii Moldova La proiectul Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028: Constatăm că majoritatea acțiunilor planificate sunt recurente, care prevăd doar executarea prevederilor deja existente și asigurarea continuității proceselor. Astfel, pornind la de constatările prezentate la analiza situației, considerăm imperios revizuirea acestora și după caz completarea Planului cu măsuri noi pentru îmbunătățirea proceselor, ridicarea nivelului de implementare a prevederilor actuale sau revizuirea mecanismelor actuale aplicate, considerate mai puțin eficiente. Or, prin definiție, documentele de politici trebuie să prevadă în primul rând acțiuni de reformă pentru soluționarea problemelor.	Sa luat act de constatare. Nu sunt înaintate careva propuneri expres.	Sa luat act de constatările Guvernului.
35.	Guvernul Republicii Moldova Pentru acțiunile specifice precum dezvoltarea proiectelor, organizarea instruirilor, elaborarea actelor normative ș.a. se vor cuantifica indicatori (indicarea numărului exact de proiecte, beneficiari, instruiri ș.a.), astfel făcând posibilă atât estimarea costurilor pentru realizare, cât și monitorizarea calitativă a Programului și aprecierea reală a impactului final.	Sa luat act de constatare. Nu sunt înaintate careva propuneri expres.	Sa luat act de constatările Guvernului.
36.	Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 1.1.1. din proiectul de plan, compartimentul „Indicatori de monitorizare”, indicatorul nr. 1 „Numărul de agenți publici angajați prin concurs de la alte entități publice” se propune a fi redat în următoarea redacție: „Numărul de agenți publici angajați prin concurs”. Această modificare are drept scop excluderea interpretării subiective vis-a-vis de termenul „alte entități publice”, iar indicatorul va fi clar aplicabil tuturor entităților publice stabilite în acțiune.	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către CNA și susținem această propunere.	Se acceptă poziția Guvernului și proiectul urmează a fi modificat conform propunerilor înaintate în avizul CNA.
37.	Guvernul Republicii Moldova	Nu se acceptă	Se acceptă poziția CNA.

	<p>La acțiunea 1.1.2., în scopul clarității normei, propunem următoarea redacție: „1.1.2. Actualizarea resursei de instruire în domeniul anticorupției și integrității plasată pe Platforma guvernamentală de instruire la distanță (e-Learning) și asigurarea procesului de instruire a agenților publici”.</p> <p>Subsecvent, în coloana „Autorități/instituții responsabile”, ca și primii responsabili de realizarea acțiunii respective, ar trebui să fie indicați „Centrul Național Anticorupție”, care are deja plasată de Platforma e-Learning resursa de instruire respectivă, și, corespunzător, „Entitățile publice”, definite în Legea integrității nr. 82/2017. Totodată, Agenția de Guvernare Electronică urmează a fi exclusă sau, ca o opțiune, transferată după Institutul de Administrare Publică, întrucât, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 411/2020 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Platforma guvernamentală de instruire la distanță (e-Learning)” și a Regulamentului privind utilizarea și administrarea acestuia, sarcina plasării pe platforma e-Learning a resurselor informaționale, sarcina asigurării procesului de instruire prin intermediul platformei e-Learning le revine entităților publice, ca și utilizatori ai resurselor de instruire plasate pe această platformă, iar sarcina plasării pe platforma e-Learning a resurselor de instruire și actualizarea acestora nemijlocit furnizorilor resurselor respective, în speță Centrului Național Anticorupție.</p>	<p>Nu este clar ce se are în vedere prin „Actualizarea resursei de instruire”. Optăm pentru versiunea actuală a acțiunii 1.1.2 care este una clar stabilită. Iar instituțiile responsabile sunt redată în ordinea responsabilităților asumate.</p>	
<p>38.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Acțiunea 1.1.4., se va exclude, de la compartimentul „Indicatori de monitorizare” - „Numărul de persoane suspendate pentru asemenea încălcări”, deoarece potrivit Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale și a Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Autoritatea Națională de Integritate nu aplică sancțiuni de suspendare din funcție. Conform art. 23 alin. (3) – (5) din Legea nr. 133/2016, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat încălcarea regimului juridic al averii, conflictelor de interese, incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor constituie temei pentru tragere la răspundere contravențională și/sau, după caz, pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Indicatorul urmează a fi exclus.</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului.</p> <p>Indicatorul „Numărul de persoane suspendate pentru asemenea încălcări” de la acțiunea 1.1.4 a fost exclusă.</p>

<p>39.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 1.1.6., la compartimentul „Acțiuni” se propune modificarea acțiunii după cum urmează „Extinderea verificării / controlului asupra concubinului / concubinei, membrilor de familie, părinților / socrilor și copiilor majori ai persoanei supuse verificării / controlului, precum și asupra altor persoane (beneficiar efectiv, donator, comodant)” – a se vedea art. 33 alin. (4) – (5) din Legea nr. 132/2016. De asemenea, considerăm că lista „Autorități/instituții responsabile” necesită a fi completată cu poziția „Posesorii de resurse informaționale de stat și private ce conțin date relevante privind cheltuielile, activele virtuale și activele beneficiarilor efectivi”, dat fiind de potențiala calitate a acestora de participanți publici și respectiv, participanți privați la schimbul de date prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect).</p>	<p>Nu se acceptă Optăm pentru versiunea actuală a acțiunii 1.1.6 care este una clar stabilită. Suplimentar indicarea „Posesorii de resurse informaționale de stat și private ce conțin date relevante privind cheltuielile, activele virtuale și activele beneficiarilor efectivi” în calitate de entități responsabile nu va fi clar ce entități vor prezenta informațiile date la etapa raportării.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
<p>40.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova La Acțiunea 1.1.7. la compartimentul „Acțiuni” se propune modificarea acțiunii după cum urmează „Implementarea verificării automate a declarațiilor de avere și interese personale în partea ce ține de depunerea în termen, verificarea respectării cerințelor de formă a declarațiilor și verificarea existenței aparenței de încălcare a regimului juridic de declarare a averii și a intereselor personale, astfel încât sistemul electronic să valideze formularul” – a se vedea art. 27 alin. (1) din Legea nr. 132/2016. Totodată, la acțiunile 1.1.7. și 1.1.8., din coloana „Autorități/instituții responsabile” urmează a fi exclusă „Agenția de Guvernare Electronică”, deoarece realizarea activităților practice respective, ce țin de dezvoltarea Sistemului informațional automatizat „e-Integritate” nu ține de competențele proprii ale Agenției, ci nemijlocit de responsabilitatea ANI, în calitate de posesor al acestui sistem informațional de stat.</p>	<p>Se acceptă Acțiunea urmează a fi modificată conform recomandărilor.</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului. Acțiunea 1.1.7. va intitulat după cum urmează: „Implementarea verificării automate a declarațiilor de avere și interese personale în partea ce ține de depunerea în termen, verificarea respectării cerințelor de formă a declarațiilor și verificarea existenței aparenței de încălcare a regimului juridic de declarare a averii și a intereselor personale, astfel încât sistemul electronic să valideze formularul”. La acțiunile 1.1.7. și 1.1.8., din coloana „Autorități/instituții responsabile” se va exclude „Agenția de Guvernare Electronică”.</p>

41.	<p>Guvernul Republicii Moldova Se consideră necesară excluderea acțiunii 1.2.2 „Elaborarea și publicarea pe paginile web ale entităților publice a instrucțiunilor clare, destinate publicului, privind procedurile de angajare a răspunderii disciplinare a agenților publici (în special – modul de sesizare a comisiilor de disciplină)”. Se menționează că, procedura privind răspunderea disciplinară a agenților publici este stabilită în cadrul legislativ primar, și anume în diferite acte legislative care reglementează activitatea specifică. Prin urmare, nu pot fi elaborate instrucțiuni distincte, astfel cum este menționat în „indicatorul de monitorizare”.</p>	<p>Nu se acceptă. Această acțiune a fost propusă în cadrul procesului de consultare al proiectului Planului de acțiuni, respectiv acesta merită a fi expus în Plan.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
42.	<p>Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 1.2.5, având în vedere că întocmirea sintezelor obiecțiilor din rapoartele anticorupție este o obligație legală: propunem următoarea formulare: „Publicarea pe site-urile Guvernului / Parlamentului a sintezelor obiecțiilor reflectate în rapoartele de expertiză anticorupție”, indicator: „Sinteze ale obiecțiilor reflectate în rapoartele de expertiză anticorupție publicate pe site-urile Guvernului/ Parlamentului”.</p>	<p>Se acceptă redacția propusă.</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului, acțiunea 1.2.5 va fi redat după cum urmează: „Publicarea pe site-urile Guvernului / Parlamentului a sintezelor obiecțiilor reflectate în rapoartele de expertiză anticorupție”, indicator: „Sinteze ale obiecțiilor reflectate în rapoartele de expertiză anticorupție publicate pe site-urile Guvernului/ Parlamentului”.</p>
43.	<p>Guvernul Republicii Moldova Se propune excluderea acțiunii 1.2.6 prin prisma reglementărilor Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, care stabilesc atribuția ANI de administrare a activităților de promovare a integrității subiecților declarării, inclusiv prin oferirea consultanței organizațiilor publice și subiecților declarării în domeniul său de activitate.</p>	<p>Nu se acceptă Această propunere a fost înaintată în cadrul consultării acțiunilor proiectului Planului de acțiuni anexă la Program cu entitățile publice responsabile de implementare.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
44.	<p>Guvernul Republicii Moldova Acțiunea 1.3.1. din proiectul de plan, se propune a fi redată în următoarea redacție:</p>	<p>Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului și proiectul urmează a fi modificat conform propunerilor înaintate în avizul CNA.</p>

	„Asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public” cu următorii indicatori de monitorizare: „Informația privind gestionarea patrimoniului entităților publice publicată; Cartele de audit intern, planurile strategice și planurile anuale ale activității de audit, precum și rapoartele anuale privind activitatea de audit intern aprobate de către entitățile publice; Declarații de răspundere managerială, publicate pe paginile web ale entităților publice; Raportul anual (consolidat) privind controlul financiar public intern, prezentat Guvernului”.	CNA și susținem această propunere.	
45.	Guvernul Republicii Moldova Totodată, se propune examinarea oportunității utilizării de către autoritățile/organizațiile publice a instrumentului de „lărgire a postului” prin stabilire sarcinii de consilierea în domeniul integrității pentru o funcție cu atribuții conexe domeniului, deja instituită în autoritățile/organizațiile publice.	Nu se acceptă. Ca urmare a consultării acțiunilor din proiectul de Plan cu entitățile responsabile de implementare, majoritatea recomandărilor au vizat pentru început efectuarea unui studiu privind crearea funcției de Consilier de integritate și după caz modificarea cadrului normativ, fără alte acțiuni suplimentare la acest subiect.	Se acceptă poziția CNA.
46.	Guvernul Republicii Moldova După acțiunea 1.3.1., se propune completarea proiectului planului de acțiuni cu o acțiune nouă, în următoarea redacție: „1.3.2 Asigurarea gestionării transparente și responsabile a asistenței externe”, cu următorii indicatori de monitorizare: „Informația privind atragerea și gestionarea asistenței externe, publicată; Rapoartele entităților publice care au atras fonduri externe cu privire la rezultatul obținut în urma acestei asistențe”. Costurile de implementare: „În limitele bugetelor aprobate	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către CNA și susținem această propunere.	Se acceptă poziția Guvernului și proiectul urmează a fi modificat conform propunerilor înaintate în avizul CNA.

	ale autorităților responsabile”. Sursa de finanțare: „Surse bugetare, Alte surse”. Termenul de realizare: „Trimestrul VI 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres). Instituțiile responsabile: „Ministerul Finanțelor; Entitățile publice(la nivel central și local de nivelul II)”. Această acțiune a fost separată de acțiunea precedentă nr.1.3.1 și expusă în mod individual, pentru că sunt două domenii diferite ca conținut (patrimoniul public vis-a-vis de asistența externă).		
47.	Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 1.4.1. cuvântul „schimbul” se va substitui cu cuvântul „schimbului”. Totodată, urmează a fi stabilit modul în care va avea loc schimbul de informații între instituțiile vizate.	Se acceptă	Se acceptă poziția Guvernului. La acțiunea 1.4.1. cuvântul „schimbul” se va substitui cu cuvântul „schimbului”.
48.	Guvernul Republicii Moldova Acțiunile de la pct. 1.4.3. și 1.4.4 care vizează reglementarea „publicității politice și a campaniilor electorale în mediul on-line” și a „îmbunătățirii mecanismului de monitorizare a cheltuielilor reale ale partidelor politice și candidaților electorali” sunt acoperite de acțiunea de la pct.1.4.2.	Nu se acceptă. Aceste acțiuni nu sunt dublate fiecare având scopuri diferite. Suplimentare acțiunile vizate au fost consultate cu CEC și careva obiecții la acest capitol nu au fost înaintate din partea CEC-ului.	Se acceptă poziția CNA.
49.	Guvernul Republicii Moldova Acțiunea 2.1.4., se propune a fi revizuiți indicatorii de progres, după cum urmează: „Proiect de act normativ elaborat și adoptat; Asigurarea cu resurse financiare și tehnică necesară pentru buna activitate a CNA și ANI; Numărul de resurse umane ale ANI cu atribuții de control și cu atribuții de analiză, în creștere; Numărul de resurse umane ale CNA cu atribuții de evaluare a integrității instituționale, în creștere; Numărul de resurse umane ale CNA cu atribuții de efectuare a expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative, în creștere.” De asemenea, se va include și Serviciul de Informații și Securitate.	Se acceptă parțial. Indicatorii de monitorizare au fost modificați în redacția propusă. Suplimentar, nu este argumentat de către autorul propunerii necesitatea includerii Serviciului de Informații și Securitate în calitate de entitate responsabilă de implementare.	Se acceptă poziția CNA, Indicatorii de monitorizare la acț. 2.1.4 sunt redacți după cum urmează: „Proiect de act normativ elaborat și adoptat; Asigurarea cu resurse financiare și tehnică necesară pentru buna activitate a CNA și ANI; Numărul de resurse umane ale ANI cu atribuții de control și cu atribuții de analiză, în creștere; Numărul de resurse umane ale CNA cu atribuții de

			evaluare a integrității instituționale, în creștere; Numărul de resurse umane ale CNA cu atribuții de efectuare a expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative, în creștere.”.
50.	Guvernul Republicii Moldova Acțiunea 2.1.5., se propune a fi redat în următoarea redacție: „Asigurarea colaborării cu unitățile administrativ-teritoriale în vederea consolidării integrității instituționale” cu următorii indicatori de monitorizare: „Numărul de evenimente organizate; Numărul de persoane instruite.” Instituțiile responsabile urmează a fi indicate: „Centrul Național Anticorupție, Congresul Autorităților Locale din Moldova, Unitățile administrativ-teritoriale (inclusiv unitățile amalgamate), ANI”. Această revizuire are drept scop consolidarea măsurilor de prevenire a corupției în cadrul tuturor unităților administrativ teritoriale, inclusiv și cele amalgamate.	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către CNA și susținem această propunere.	Se acceptă poziția Guvernului și proiectul urmează a fi modificat conform propunerilor înaintate în avizul CNA.
51.	Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 2.2.3 „Stabilirea și menținerea unui cadru eficient și transparent de comunicare cu publicul în ceea ce privește investigarea și urmărirea penală a cazurilor de corupție” nu este clar indicatorul de monitorizare „Document de politici elaborat, aprobat și publicat”, și anume ce documente de politici urmează a fi elaborate pentru asigurarea transparenței de către Centrul Național Anticorupție și Procuratura Anticorupție la investigarea cazurilor de corupție. Se va nota că, sub incidența noțiunii de „documente de politici” cad actele reglementate de către Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.	Nu se acceptă. Cu referire la indicatorul de monitorizare ce vizează „Document de politici elaborat, aprobat și publicat” de la act.2.2.3 se referă la Programele și Planurile de comunicare, în acest sens a și fost indicat document de politici.	Se acceptă poziția CNA.
52.	Guvernul Republicii Moldova Acțiunile de la pct. 2.2.4 și 2.2.5 se vor exclude din considerentul că acestea sunt deja incluse în Programul național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 342/2022.	Nu se acceptă. Propunerea în cauză a fost înaintate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.	Se acceptă poziția CNA.

53.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Cu referire la acțiunea 2.3.1., indicatorul „Mecanismul și procedura de selecție a judecătorilor, precum și criteriile de integritate și de salarizare sporite pentru acești judecători, elaborat și adoptat de Guvern și Parlament” se propune a fi exclus.</p> <p>Raționamentul rezidă în faptul că, întreaga procedura de selecție și aspectele de salarizare a judecătorilor din instanța/completele specializate sunt reglementate în proiectul Legii cu privire la sistemul judecătoresc anticorupție și modificarea unor acte normative, adoptată de Parlament în I lectură în data de 30 noiembrie 2023. Mai mult, însăși ordinea indicatorilor aferenți acestei acțiuni nu sunt sincronizați. Or, nu poate fi instituită instanța și completele specializate iar ulterior aprobate criterii de numire a judecătorilor.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În prezent nu avem un act normativ în vigoare privind mecanismul și procedura de selecție a judecătorilor, respectiv el trebuie să rămână drept indicator de monitorizare al acțiunii 2.3.1.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
54.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Acțiunea 2.3.5 „Elaborarea mecanismului de reutilizarea socială a bunurilor confiscate” se va exclude din considerentul că se regăsește în Programul național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027 (pct. 1.4.1.).</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea în cauză a fost înaintate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
55.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La acțiunea 2.3.6 „Fortificarea capacităților judecătorilor în examinarea cazurilor de corupție și conexe corupției” se consideră necesară includerea și a procurorilor. De asemenea, Ministerul Justiției se va exclude din considerentul că acesta nu deține competențe care interferează cu instruirea judecătorilor și a procurorilor.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>La acțiunea 2.3.6 „Fortificarea capacităților judecătorilor în examinarea cazurilor de corupție și conexe corupției” se vor include și procurorii conform recomandării. Ministerul Justiției urmează a fi exclus.</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului, acțiunea 2.3.6 va fi expusă după cum urmează: „Fortificarea capacităților judecătorilor și procurorilor în examinarea cazurilor de corupție și conexe corupției”. La capitolul „autorități/instituții responsabile” se va exclude Ministerul Justiției și respectiv, se va include Consiliul Superior al Procurorilor.</p>
56.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Acțiunea 2.3.9 prin care se propune aducerea legislației penale în conformitate cu mai multe hotărâri ale Curții Constituționale, se va exclude. Informăm că, Ministerul Justiției deja a elaborat un proiect amplu de modificare a Codului penal, iar printre modificările operate se regăsesc și cele care vizează executarea hotărârilor menționate ale</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea în cauză a fost înaintate de către Serviciul de Informații și Securitate. Iar în prezent avem doar un proiect de</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>

	instanței de contencios constituțional. Proiectul de lege a fost adoptat în I lectură de către Parlament la data de 23.06.2023.	act normativ ce urmează să fie adoptat, respectiv ca acțiunea vizată rămâne valabilă.	
57.	Guvernul Republicii Moldova Acțiunea 2.4.4 „Elaborarea unui studiu privind practica judiciară pe cauzele de corupție și cele conexe corupției” se consideră mai puțin relevantă în contextul în care astfel de informație ar putea fi reflectată în rapoartele anuale elaborate de către CNA. Mai mult, având în vedere că A.O. „Centrul de Resurse Juridice din Moldova” în anul 2022 a elaborat un studiu privind judecarea și sancționarea corupției, anul 2024 poate fi unul prea mic pentru a prezenta o altă situație. Prin urmare, în cazul în care se menține acțiunea, se consideră oportună setarea anului 2026, astfel pentru a putea reflecta activitatea noii instanțe specializate pe examinarea cauzelor de corupție.	Se acceptă. Termenul de realizare a fost modificat cu anul 2026.	Se acceptă poziția Guvernului , la acț.2.4.4 termenul se modifică din „2024” în „2026”.
58.	Guvernul Republicii Moldova Cu referire la acțiunea 2.5.1 care vizează cooperare cu organizațiile /instituțiile străine inclusiv în domeniul recuperării bunurilor infracționale, informăm că o acțiune similară se regăsește în Programul național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027.	Nu se acceptă. Propunerea în cauză a fost înaintate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.	Se acceptă poziția CNA.
59.	Guvernul Republicii Moldova Acțiunea 2.5.4, la coloana „Autorități/instituții responsabile” se va completa cu Cancelaria de Stat, prin prisma rolului de autoritate națională de management a programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională, finanțate de UE, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 657/2009.	Se acceptă Acțiunea 2.5.4, la coloana „Autorități/instituții responsabile” se completează cu Cancelaria de Stat.	Se acceptă poziția Guvernului , la acț.2.5.4, la coloana „Autorități/instituții responsabile” se completează cu „Cancelaria de Stat”.
60.	Guvernul Republicii Moldova De la acțiunea 3.1.2, Ministerul Justiției se va exclude din considerentul că acesta nu deține competențe în domeniul elaborării politicilor de remunerare.	Se acceptă Acțiunea 3.1.2, la coloana „Autorități/instituții responsabile” se exclude „Ministerul Justiției”.	Se acceptă poziția Guvernului , la acț. 3.1.2, la coloana „Autorități/instituții responsabile” se exclude „Ministerul Justiției”.
61.	Guvernul Republicii Moldova	Se acceptă parțial.	Se acceptă poziția CNA.

	<p>Cu referire la acțiunea 3.2.1 „Instituirea unui cadru normativ unitar de reglementare a regimului de restricții și limitării în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și migrarea agenților publici în sectorul privat (pantufraj), a unor proceduri de control și sancționarea aferente încălcării interdicțiilor” menționăm că la această etapă există anumite reglementări în Legea integrității nr. 82/2017, precum și instituită răspunderea în Codul contravențional (art. 3136). Pentru a demara anumite intervenții în cadrul legislativ se consideră judicios la o primă etapă de a efectua o analiză pentru a constata deficiențele și necesitatea unor ulterioare intervenții în cadrul legislativ. Totodată, urmează a fi indicată Cancelaria de Stat în calitate de executor primar, aceasta fiind instituția care este mandatată cu competența de a asigura promovarea și realizarea politicii statului în domeniul serviciului public, în special al managementului resurselor umane (HG nr. 657/2009).</p>	<p>Problematika reglementării regimului de restricții și limitării în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și migrarea agenților publici în sectorul privat (pantufraj) este una actuală și necesară, datorită lipsei unor limite clar reglementate printr-un act normativ, a modului de angajare în sectorul privat a unor agenți publici cu funcții de control sau similare sectorului în care urmează a fi angajat. Din acest considerent, optăm pentru această acțiune. Totodată, se acceptă în ce privește includerea Cancelariei de Stat drept executor primar.</p>	<p>La acț.3.2.1 la coloana „Autorități/instituții responsabile” se include drept executor primar „Cancelaria de Stat”.</p>
<p>62.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova Cu referire la acțiunea 3.2.4 „Efectuarea studiului privind oportunitatea creării instituției Business Ombudsman în Republica Moldova, după caz modificarea cadrului normativ.” se comunică următoarele. Potrivit modificărilor operate la Legea nr. 52/2014 a fost extins dreptul de adresare către Avocatul Poporului și a persoanelor juridice. În același timp, urmând raționamentul acțiunii poate fi formulată concluzia că în raport cu fiecare categorie de persoane și drepturi protejate urmează a fi instituită o instituție specializată.</p>	<p>Nu se acceptă. Propunerea în cauză o considerăm necesară, atât timp cât părerile în societate asupra acestui subiect se împart în mod diferit. Această propunere va acorda o claritate asupra necesității funcției vizate.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>

În opinia Biroului OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (INDO-MDA/392/2020 [AIC] din 19.03.2021), au fost menționate următoarele:

1) Se recunoaște că la nivelul Consiliului Europei, persoanele juridice sau corporațiile au fost considerate potențiali deținători de drepturi, în măsura în care drepturile și libertățile fundamentale acoperite de Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO) pot să se aplice persoanelor juridice.

În această privință, nimic nu împiedică în prezent antreprenorii ca persoane fizice să depună o plângere la Oficiul Avocatului Poporului ca toate celelalte persoane, cu privire la potențiale încălcări ale drepturilor lor de bază în contextul activității lor comerciale, pentru a-și proteja, de exemplu, drepturile lor de acces la instanță pentru a solicita căi de atac legale etc. Mai mult, acest lucru nu înseamnă că persoanele juridice beneficiază exact de același nivel de protecție și dețin aceleași drepturi ca și persoane fizice, deoarece unele drepturi și libertăți fundamentale sunt inerente numai ființelor umane. În mod similar, așa-numitele „drepturi ale antreprenorilor” nu pot fi pur simplu echivalate cu „drepturile omului” și sunt astfel de altă natură.

2) Totodată, pare destul de problematic să se ridice așa-numitele „drepturi ale antreprenorilor” la un set unic de drepturi care funcționează la același nivel cu drepturile omului, în absența standardelor internaționale care ar sprijini un astfel de pas. Înființarea unui Avocat al Poporului pentru drepturile antreprenorilor poate transmite, de asemenea, unei ierarhii implicite, plasând drepturile antreprenorilor mai presus de cele ale altor grupuri, care nu au un astfel de titular de mandat dedicat. În plus, trimiterea la așa-numitele „interese legitime” ale antreprenorilor (nedefinite) care trebuie apărate de Avocatul Poporului pentru drepturile antreprenorilor este foarte neclară. Acest lucru poate micșora mandatul general al drepturilor omului al Avocatului Poporului și poate dilua greutatea și valoarea acordată drepturilor omului, precum și poate crea incertitudine cu privire la mandatul instituției naționale a drepturilor omului și poate provoca confuzie în rândul publicului. Mai mult, având

	<p>în vedere rolul așteptat al acestei instituții în tratarea plângerilor legate de încălcarea drepturilor omului de către entitățile comerciale, acest mandat de a proteja și interesele comerciale ale persoanelor juridice poate crea conflicte de interese în cadrul instituției și poate face mai dificilă protejarea drepturilor persoanelor fizice față de entitățile comerciale.</p>		
63.	<p>Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 3.3.2. „Automatizarea și anonimizarea procesului de evaluare inițială a dosarelor de alocare a subvențiilor și ajutoarelor de stat”, comunicăm că Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, în procesul de acordare a suportului financiar solicitanților, inclusiv sub forma ajutorului de stat, adoptă în privința acestora anumite decizii de oportunitate. În context, sunt analizate o serie de criterii legate de persoana solicitantului, cum ar fi, de exemplu, este sau nu antreprenorul afiliat într-un grup de întreprinderi al cărui număr de angajați și venituri din vânzări sau active totale deținute cumulativ depășesc criteriile întreprinderilor mici și mijlocii, dacă ajutorul acordat nu depășește pragul ajutorului de minimis, dacă solicitantul nu a avut anterior cu ODA contract de suport financiar în care nu și-a onorat obligațiile etc. Astfel, se apreciază viabilitatea proiectului propus spre finanțare, lucru care ar fi imposibil în cazul în care dosarele solicitanților ar fi anonime. Din aceste motive, considerăm că este improprie măsura prevăzută la acțiunea 3.3.2 al planului și se solicită excluderea acesteia.</p>	<p>Nu se acceptă. Acțiunea în cauză o considerăm necesară și ea derivă din prioritățile stabilite în Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
64.	<p>Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 3.3.3 „Revizuirea și racordarea cadrului legal național cu cerințele legislației Uniunii Europene privind acordarea ajutoarelor de stat, la rubrica autorități/instituții responsabile se va include și Consiliul Concurenței în calitate de autoritate responsabilă, reieșind din atribuțiile Consiliului prevăzute la art. 39 din Legea concurenței nr. 183/2012.</p>	<p>Se acceptă Acțiunea 3.3.3, la coloana „Autorități/instituții responsabile” se completează cu „Consiliul Concurenței”.</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului, la acț.3.3.3, la coloana „Autorități/instituții responsabile” se completează cu „Consiliul Concurenței”.</p>
65.	<p>Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 3.3.3 din coloana „Autorități/instituții responsabile” se va exclude Cancelaria de Stat, or conform Hotărârii Guvernului nr.</p>	<p>Se acceptă Acțiunea 3.3.3, la coloana „Autorități/instituții</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului, la acț.3.3.3, la coloana „Autorități/instituții</p>

	657/2009, aceasta nu dispune de competențe de elaborare a politicilor în domeniul ajutorului de stat. Totodată, potrivit art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârii Guvernului nr. 1171/2018 cu privire la armonizarea legislației RM cu legislația UE, Cancelaria de Stat, prin intermediul Centrului de armonizare a legislației, realizează expertiza de compatibilitate pentru toate proiectele de acte normative cu relevanță UE elaborate de autoritățile naționale interesate.	responsabile” se exclude „Cancelaria de Stat”.	responsabile” se exclude „Cancelaria de Stat”.
66.	Guvernul Republicii Moldova În rubrica „Indicatori de monitorizare” peste tot, unde se regăsește textul „Act normativ elaborat și adoptat”, se propune a fi substituit cu textul „Act normativ adoptat”.	Se acceptă În toate acțiunile la rubrica „indicatori de monitorizare” se modifică textul din „Act normativ elaborat și adoptat” cu textul „Act normativ adoptat” (total 8 acțiuni modificate)	Se acceptă poziția Guvernului , în toate acțiunile din proiectul de Plan, la rubrica „indicatori de monitorizare” se modifică textul din „Act normativ elaborat și adoptat” cu textul „Act normativ adoptat”.
67.	Guvernul Republicii Moldova Totodată se constată, că nu fiecare indicator de monitorizare este măsurabil (spre exemplu: 2.3.6, 2.3.7 etc.) și în context, se propune revizuirea acestora.	Nu se acceptă. Propunerea dată este expusă general ca constatări, fără a se înainta careva propuneri de modificare exacte.	Se acceptă poziția CNA.
68.	Guvernul Republicii Moldova Se propune revizuirea acțiunii 4.1.3 din proiectul de plan, prin expunerea acesteia în următoarea redacție: „4.1.3 Efectuarea de sondaje și activități de cercetare a fenomenului corupției și a actelor conexe corupției”, cu următorii indicatori de monitorizare: „Numărul de evaluări, sondaje efectuate; Rezultatele sondajelor sintetizate și publicate”. În calitate de instituții responsabile la această acțiune urmează a fi indicat: „Organizații nonguvernamentale de profil”. Această revizuire are drept scop extinderea ariei de efectuare a sondajelor și activităților de cercetare în domeniul anticorupție, nelimitându-se doar la prestarea serviciilor publice.	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către CNA și susținem această propunere.	Se acceptă poziția Guvernului și proiectul urmează a fi modificat conform propunerilor înaintate în avizul CNA.

69.	<p>Guvernul Republicii Moldova Adițional, se consideră necesară reconsiderarea acțiunilor cu caracter continuu și care derivă din prevederile legale. În acest sens, Ghidul metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, aprobat prin Ordinul Secretarului general al Guvernului nr. 65/2021, stabilește că acțiunile sunt măsurile concrete ce urmează a fi realizate pe termen scurt și mediu pentru atingerea obiectivelor specifice. Planul va conține doar acțiunile care reflectă reformele propuse în domeniul / subdomeniul de politici publice. Acțiunile de reformă reprezintă acțiuni de schimbare a sistemului și nicidecum acțiuni recurente sau intermediare care sunt executate lunar / anual de către autoritățile publice și care derivă din obligațiile legale existente.</p>	<p>Se ia act de constatare. Propunerea dată este expusă general ca constatări, fără a se înainta careva propuneri de modificare exacte.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
70.	<p>Guvernul Republicii Moldova Într-un final, la definitivarea acestui document de politici se va reține necesitatea luării în considerare a recomandărilor Grupului de state contra corupției (GRECO), în special cele formulate în cadrul rundeii a V-a de evaluare privind prevenirea corupției și promovarea integrității în guvernele centrale (persoanele care exercită funcții executive de top) și agențiilor de aplicare a legii (autoritățile polițienești cu funcții de asigurare și menținere a ordinii publice) din Republica Moldova.</p>	<p>Se ia act de constatare. Propunerea dată este expusă general ca constatări, fără a se înainta careva propuneri de modificare exacte.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
71.	<p>Centrul Național Anticorupție La pct.21 și pct.22 din proiectul de program se propune o nouă redacție: „21. Potrivit Barometrului al Opiniei Publice (BOP), realizat de către Institutul de Politici Publice se atestă că, corupția continuă să manifeste îngrijorarea în rândul cetățenilor, înregistrând, în anul 2023 ponderea cetățenilor ce manifestă îngrijorări, constituind 6,4%, comparativ cu 2019 această îngrijorarea a scăzut cu aproximativ cu 2,2%. 22. La capitolul încredere în organele de drept din Republica Moldova, datele BOR demonstrează o stagnare în 3 structuri analizate (Centrul Național Anticorupție, Procuratura Generală și Judecătoriile), în care se arată că cetățenii Republicii Moldova declară</p>	<p>Se acceptă</p>	<p>Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.</p>

	că manifestă mai mare încredere în Centrul Național Anticorupție (4,6% în anul 2021 și 4,2% în anul 2023), în comparație cu restul structurilor analizate.”. Redacția propusă este racordată la datele statistice în versiune actualizată și va aduce o valoare analitică întregului Program.		
72.	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>După pct.24 potrivit proiectului de program se propune completarea cu un punct nou: „26. Procesul de efectuare a achizițiilor publice, este un domeniu expus riscurilor de corupție. În perioada anilor 2019-2023, CNA a examinat în total 74 de cauze penale privind infracțiunile în domeniul achizițiilor publice, 38 din aceste cazuri au fost clasate, 16 – expediate altor organe de urmărire penală, în timp ce 12 cauze au fost finalizate și expediate instanțelor de judecată. Datele Registrului de Informație Criminalistică și Criminologică al Ministerului Afacerilor Interne arată că în doar una din cele 12 cauze penale expediate în judecată a fost emisă o sentință de condamnare.”, cu revizuirea numerică a punctelor proiectului programului, în modul corespunzător. Necesitatea acestei norme rezidă în completarea capitolului „Sinteza analitică a procesului de integritate și anticorupție” cu date analitice suplimentare în special, pe segmentul achizițiilor publice, acest segment fiind ulterior abordat prin acțiuni exacte în proiectul Planului de acțiuni, anexă la Program. Suplimentar, această prevedere va fortifica argumentarea acțiunilor propuse de Program, precum și necesitatea intervenției pe segmentul menționat.</p>	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.
73.	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Se propune modificarea titlului IV din proiect după cum urmează: textul „IV. SCOPUL PROGRAMULUI ȘI OBIECTIVE GENERALE” se substituie cu textul „IV. OBIECTIVELE GENERALE ȘI OBIECTIVELE SPECIFICE”. Această modificare intervine ca urmare a recomandărilor experților din domeniul elaborării documentelor de politici și este conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, care stabilesc structura unui program (document de politici).</p>	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.

	<p>În acest sens, potrivit pct.11, secț. a 2-a din Regulamentul anexă la Hotărârea Guvernului nr.386/2020 „Partea descriptivă a programului are următoarea structură: [...] 2) analiza situației [...] 3) obiectivele generale ale domeniului sau subdomeniului de activitate [...] 4) obiectivele specifice ale domeniului sau subdomeniului de activitate [...]”. Prin urmare, această modificare are drept scop racordarea structurii proiectului de program la cerințele cadrului legal național.</p>		
74.	<p>Centrul Național Anticorupție Urmare a modificării titlului IV se impune necesitatea racordării și a punctelor descrise în acest capitol. Astfel, pentru a fi ancorat titlul propus la pct.3 din prezentul aviz cu normele descrise în el se propune redarea pct.39-61 din proiectul de program în următoarea redacție (notă: numerologia este adaptată conform noilor redacții, propuse la pct.2 din prezentul aviz):</p> <p>„40. Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 reprezintă o continuare a proceselor lansate și implementate anterior de către Strategia Național de Integritate și Anticorupție 2017-2023 (SNIA), care a fost un document de politici anticorupție important în diminuarea fenomenului de corupție cu o abordare complexă și multi-dimensională. Programul își propune diminuarea fenomenului de corupție și amplificarea gradului de integritate în sectorul public și privat, prin setarea celor patru obiective generale. Astfel, obiectivele generale propun o altă abordare a procesului de stabilire a priorităților una bazată pe impact prin evidențe, instituții puternice, societate informată și activă, precum și prin capacități consolidate de reacție eficientă. Această abordare pune în centrul schimbării sistemul de promovare a integrității și de prevenire a corupției, pornind de la lecțiile învățate care indică necesitatea ajustării rapide a cadrului normativ la standardele europene și internaționale, ceea ce ar facilita reacția promptă a sistemului la îmbunătățirea capacității de contracarare a corupției, prin monitorizarea respectării standardelor anticorupție.</p> <p>41. Paradigma schimbării propuse în prezentul Program național cuprinde intervenții complexe asupra fiecărei probleme prioritare la nivel de: 1. cadrul normativ; 2. investiții pentru instruirea și motivarea</p>	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/prounerii /obiectiei”.

<p>personalului, astfel încât să acționeze eficient în vederea respectării standardelor anticorupție; 3. abordări noi și eficiente în monitorizarea și evaluarea intervențiilor în domeniul integrității și anticorupție bazate pe evidențe.</p> <p>42. Obiectivele generale și specifice au fost stabilite în urma unui proces amplu de consultări în vederea identificării domeniilor prioritare de intervenție pe politica de integritate și anticorupție. Astfel, Programul își propune atingerea următoarelor obiective generale și specifice:</p> <p>43. Obiectivul general 1: Dezvoltarea și implementarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public.</p> <p>Integritatea publică se referă la respectarea deplină a unui ansamblu de valori, principii și norme etice comune în vederea apărării și prioritizării interesului public în raport cu interesele private. Republica Moldova a depus eforturi considerabile în vederea consolidării integrității publice prin adoptarea unor acte normative esențiale cu referire la asigurarea integrității, datele empirice totuși încă arată că corupția este un fenomen care este înrădăcinat suficient de puternic în viața politică și societate în general, afectând calitatea vieții din țară. Dincolo de mecanismele legale existente, acest aspect merită a fi abordat în mod constant până la alinierea la cele mai bune standarde în domeniul integrității publice. Acest obiectiv ar putea fi atins prin îmbunătățirea standardelor de integritate comportamentală în sectorul public; consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice, prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate; instituirea funcției consilierului de integritate în instituțiile publice; promovarea politicilor și procedurilor de gestionare a transparentă și responsabilă a patrimoniului public, etc.</p> <p>Obiectivul specific 1.1. Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice până în 2028, prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate.</p> <p>Obiectivul specific 1.2. Asigurarea unei guvernări deschise și respectarea transparenței în procesul decizional până în 2028.</p>		
--	--	--

<p>Obiectivul specific 1.3. Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public până în 2028.</p> <p>Obiectivul specific 1.4. Consolidarea integrității și reducerea corupției în procesul electoral până în 2028.</p> <p>Rezultatul scontat:</p> <p>1. Creșterea planificată a încrederii cetățenilor ar indica că obiectivele și măsurile pentru consolidarea integrității sectorului public au fost implementate în mod corespunzător conform indicatorilor de progres stabiliți.</p> <p>2. Monitorizarea acestei percepții poate oferi informații valoroase cu privire la eficacitatea politicilor și acțiunilor adoptate pentru a promova transparența, responsabilitatea și etica în sectorul public.</p> <p>44. Obiectivul general 2: Eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției și asigurarea inevitabilității sancționării infracțiunilor de corupție.</p> <p>Pedeapsa penală nu constituie un scop și nici un indicator de rezultat în sine, însă reprezintă un instrument ce readuce echitatea socială. Din datele statistice publice, precum și din cercetările efectuate la acest subiect, este investigată mai mult corupția mică, decât corupția mare. Rata de condamnare în instanțele de fond constituie 57%, iar achitățile circa 37%. Rata de achitare în cauzele de corupție este de 12 ori mai mare decât rata medie de achitare din țară (3%). Cauze ar fi mai multe pentru această performanță joasă, precum: lipsa capacităților de a investiga acte de corupție mare care prin definiție sunt cauze complexe; lipsa resurselor de a contracta experți pentru a oferi suport în investigațiile complicate etc. Acest obiectiv poate fi atins prin îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție; eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție; consolidarea integrității a instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigare, urmărire penală și judecare a cazurilor de corupție. Îndeplinirea obiectivului va asigura dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției.</p>		
---	--	--

<p>Obiectivul specific 2.1. Eficientizarea implementării măsurilor de prevenire a corupției până în anul 2028.</p> <p>Obiectivul specific 2.2. Îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție până în 2028.</p> <p>Obiectivul specific 2.3. Eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție până în 2026.</p> <p>Obiectivul specific 2.4. Consolidarea integrității până în anul 2028 a instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de corupție.</p> <p>Obiectivul specific 2.5. Asigurarea și dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției până în 2028.</p> <p>Rezultatul scontat:</p> <p>1. Creșterea procentuală a cazurilor de corupție trimise în judecată și cu sentințe de condamnare (dezagregat după nivelul corupției mare, sistemică și mică, precum și după instituția de investigare).</p> <p>45. Obiectivul general 3: Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat, inclusiv în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat.</p> <p>Mai multe întreprinderi de stat și municipale nu dispun de mecanisme eficiente prin care să asigure integritatea instituțională. Costurile corupției la fel și în sectorul privat sunt extrem de mari, afectând calitatea bunurilor și serviciilor furnizate populației, competitivitatea și regulile economiei de piață, procesul investițional și bugetul public național. Agenții economici și publici, stabilesc relații cu caracter ilicit pentru a obține contracte de achiziții publice favorabile propriilor interese. Totodată, Raportul FMI din 2022 menționează următoarele despre întreprinderile de stat: "Sectorul suferă de performanțe slabe asociate cu o guvernare și supraveghere deficitară, mandate noncomerciale și o capacitate redusă și independență a consiliilor de supraveghere". Deși, au fost demarate mai multe proceduri de evaluare a riscurilor de corupție în activitatea întreprinderilor de stat și municipale, s-a constatat că acestea reprezintă un sector de risc sporit de corupție din cauza a mai multor factori: cadrul normativ</p>		
--	--	--

<p>defectuos sau general, deciziile neconforme ale fondatorilor etc. Îndeplinirea obiectivului va asigura consolidarea standardelor de transparență în sfera antreprenoriatului prin promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat și dezvoltarea mecanismului de transparență în acordarea ajutoarelor de stat.</p> <p>Obiectivul specific 3.1. Consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat, până în anul 2028.</p> <p>Obiectivul specific 3.2. Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat, până în anul 2028.</p> <p>Obiectivul specific 3.3. Eficientizarea până în anul 2028 a mecanismului de transparență în acordarea ajutorului de stat.</p> <p>Rezultatul scontat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Politicile statului și măsurile luate pentru a promova integritatea și a combate corupția vor avea un impact pozitiv asupra comportamentului și practicilor din mediul de afaceri. 2. Eficacitatea politicilor adoptate vor identifica domenii în care trebuie să se concentreze eforturile pentru a asigura un mediu de afaceri etic și transparent. 3. Reducerea incidentelor de corupție în sectorul privat care indică că politicile statului au un impact pozitiv asupra comportamentului tuturor actorilor din mediul de afaceri. <p>46. Obiectivul general 4: Cultivarea intoleranței față de actele de corupție și încurajarea denunțării actelor de corupție și a practicilor ilegale.</p> <p>Prevenirea și combaterea corupției la toate nivelurile reprezintă o premisă fundamentală pentru consolidarea mecanismelor democratice, sporirea încrederii în actul de justiție, aprecierea corectă a valorilor sociale și, mai ales, pentru funcționarea adecvată a instituțiilor statului. Principiile de integritate nu pot fi transmise populației doar prin editarea de broșuri și organizarea de evenimente, acestea trebuie transmise prin instruire, exemplu propriu de integritate. Îndeplinirea obiectivului va asigura atât intoleranța față de actele de corupție și cele conexe corupției în rândul populației, cât și</p>		
---	--	--

<p>creșterea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și a practicilor ilegale.</p> <p>Obiectivul specific 4.1 Consolidarea intoleranței față de actele de corupție și cele conexe corupției în rândul populației până în 2028.</p> <p>Obiectivul specific 4.2 Sporirea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și a practicilor ilegale de către cetățeni până în 2028.</p> <p>Rezultatul scontat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Creșterea procentuală a cetățenilor care declară că actele de corupție și cele conexe corupției nu sunt acceptabile și se opun acestui fenomen. 2. Creșterea numărului de denunțare a actelor de corupție și a cele conexe corupției.” <p>În esență, această redacție nouă este una mai concisă și axată în mod special, pe obiectivele generale și specifice, ceea ce este caracteristic unui Program, în sensul Hotărârii de Guvern nr.386/2020.</p> <p>Astfel, vom argumenta necesitatea prevederilor propuse după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - O propunere de modificare ce se regăsește în noua redacție vizează denumirea obiectivului general I din „Optimizarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public” cu următorul text: „Dezvoltarea și implementarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public”. Această propunere de racordare derivă din acțiunile propuse care nu se limitează doar la optimizarea standardelor de integritate în sectorul public, dar și propun acțiuni de îmbunătățire a climatului de integritate la nivel național. În acest sens, cuvântul „Optimizarea” din titlul obiectivului general I se propune a fi modificat cu sintagma „Dezvoltarea și implementarea”. De asemenea, această modificare implică racordarea denumirii obiectivului general I în tot textul proiectului de program, precum și în proiectul planului de acțiuni anexă la proiectul de program. - Totodată, obiectivele specifice: 1.4; 2.2; 2.5; 4.1 și 4.2 se propun a fi completate cu textul „până în 2028”. Completarea dată este dictată de necesitatea corespunderii cerințelor SMART. Suplimentar, această completare implică racordarea corespunzătoare a obiectivelor 		
---	--	--

	<p>specifice (1.4; 2.2; 2.5; 4.1; 4.2), ulterior, în tot textul proiectului de program, cât și în proiectul planului de acțiuni anexă la program.</p> <p>- Subsidiar, s-a propus excluderea din capitolul IV a prevederilor ce reglementează „indicatorii de impact” de la sfârșitul fiecărui obiectiv general descris și incluse prevederile privind „rezultatele scontate”, ceea ce va acorda o claritate asupra finalității proiectului programului în ansamblu. Această modificare este argumentată prin faptul că, nu corespunde domeniului abordat de capitolul IV din proiectul de program. În acest sens, se atenționează că prezentul proiect de program conține un capitol separat numit „V. Impactul” care include descrierea și stabilirea indicatorilor de impact pentru fiecare obiectiv general. Scopul acestor modificări rezidă în excluderea dublărilor de reglementare și redarea obiectivelor generale și specifice în mod mai concis și structurat. Respectiv, pe tot parcursul textului capitolului IV cuvintele „indicatorilor de impact” se propun a fi substituite cu textul „rezultatelor scontate” la cazul gramatical corespunzător.</p>		
75.	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>La pct.63 din proiectul de program, se propune substituirea textului „Întru atingerea scopului și obiectivelor stabilite în Program, autoritățile trebuie să aibă o abordare strategică consecventă, precum și resursele tehnico-financiare și umane planificate și alocate pentru acest sector reprezintă o pilon de bază în garantarea unei implementări reușite al măsurilor propuse de Program și Planul de acțiuni” cu textul „Întru atingerea obiectivelor generale și specifice stabilite în Program, autoritățile vor prezenta o abordare strategică consecventă, resursele tehnico-financiare și umane planificate și alocate în garantarea unei implementări reușite al măsurilor propuse de Program și Planul de acțiuni”. Menționăm că modificările sus-propuse au scop redacțional și vin întru simplificarea textului inițial propus.</p>	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/proponerii /obiectiei”.
76.	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>La pct.68 din proiectul de program, în ultima frază, se propune substituirea textului „pentru a identifica domeniilor” cu textul „pentru</p>	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul

	a identifica domeniile”. La fel, aceasta este o propunere de ordin redacțional.		amendamentului/propunerii /obiecției”.						
77.	Centrul Național Anticorupție La pct.69 din proiectul de program, în prima frază, se propune substituirea textului „oidentificare a” cu cuvântul „identificarea”, aceasta fiind o racordare a normelor de ordin tehnico-redacțional.	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.						
78.	Centrul Național Anticorupție La capitolul „VII. SURSA DE FINANȚARE” din proiectul de program, textul urmează a fie completat cu punctele numerice, similar altor capitole din proiectul de program.	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.						
79.	Centrul Național Anticorupție La pct.75 din proiectul de program, după textul „La implementarea Programului vor contribui următoarele entități:” se propune completarea cu un tabel nou nr. 6, în care sunt identificate entitățile publice responsabile pentru implementarea fiecărei acțiuni în parte din Planul de acțiuni anexă la Program, după cum urmează: Tabel nr.6	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.						
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr. crt</th> <th>Autorități/ins tituții responsabile</th> <th>Rolul în implementarea Programului</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>.</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Nr. crt	Autorități/ins tituții responsabile	Rolul în implementarea Programului	.				
Nr. crt	Autorități/ins tituții responsabile	Rolul în implementarea Programului							
.									

1.	Centrul Național Anticorupție	<ul style="list-style-type: none"> - Asigură Secretariatul Grupului de monitorizare; - efectuează monitorizarea și evaluarea Planului de acțiuni al PNIA; - efectuează colectarea și analiza datelor statistice; - elaborează Rapoarte de progres privind implementarea Planului de acțiuni al PNIA semestriale și anuale; - acordă suportul informațional și tehnic necesar în procesul de implementare a PNIA; - desfășoară activități de prevenire, de sensibilizare și educaționale, de combatere a corupției, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile. 		
2.	Comisia parlamentară de profil	<ul style="list-style-type: none"> - Coordonează procesul de implementare al Programului - examinează proiecte de acte normative și propuneri legislative în vederea elaborării rapoartelor sau avizelor, dezbate și hotărăște asupra altor probleme; - va delega un membru în cadrul Grupului de monitorizare, care va asigura controlul parlamentar și va informa Comisia referitor la progresele și deficiențele de realizare a Programului. 		
	Parlamentul	<ul style="list-style-type: none"> - Deține control parlamentar asupra implementării legilor și a funcționării instituțiilor independente și regulatorii; - adoptă PNIA și Planul de acțiuni. 		
3.	Cancelaria de Stat	<ul style="list-style-type: none"> - Racordează cadrul legal național cu cerințele legislației Uniunii Europene privind acordarea ajutoarelor de stat; - vor oferi suportul metodologic și organizatoric la elaborarea unui studiu privind necesitatea reglementării activității de Lobby în Republica Moldova, după caz modificarea cadrului normativ; 		
4.	Procuratura Generală Procuratura Anticorupție	<ul style="list-style-type: none"> - Contribuie la îmbunătățirea cadrului instituțional al PA în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție; - își vor dezvolta competențele profesionale ale procurorilor privind urmărirea penală a cazurilor de corupție; - menținerea transparenței în comunicare cu publicul, în ceea ce privește investigarea și urmărirea penală a cazurilor de corupție. 		

5.	Ministerul Justiției	<ul style="list-style-type: none"> - Revizuieste propunerile de modificare a legislației pentru îmbunătățirea domeniului de integritate și anticorupție; - înaintează Parlamentului propunerile de modificare a legislației. 		
6.	Consiliul Superior al Magistraturii	<ul style="list-style-type: none"> - contribuie la eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție în rândul judecătorilor și procurorilor; - delegă un membru în cadrul Grupului de monitorizare și va informa Consiliul referitor la progresele și deficiențele de realizare a PNIA. 		
7.	Serviciul de Informații și Securitate	<ul style="list-style-type: none"> - Acordă suportul informațional necesar în combaterea corupției. 		
8.	Oficiul Avocatul Poporului	<ul style="list-style-type: none"> - contribuie la apărarea drepturilor avertizorilor de integritate în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul); - examinarea cazurilor avertizorilor de integritate și protecția avertizorilor de integritate. 		
9.	Comisia Electorală Centrală	<ul style="list-style-type: none"> - Desfășoară activități de consolidare a integrității și reducerea corupției în procesul electoral; - prezintă Parlamentului anual Raportul privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale. 		
10.	Autoritatea Națională pentru Integritate	<ul style="list-style-type: none"> - Asigură integritatea în exercitarea funcției publice sau funcției de demnitate publică; - asigură prevenirea corupției prin realizarea controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. 		
11.	I.P „Agenția Guvernare Electronică”	<ul style="list-style-type: none"> - Asigură procesul de instruire prin intermediul Platformei E-learning „Integritate și Anticorupție”; - actualizează cursul de instruire e-Learning. 		

	12.	Agenția Proprietății Publice	<ul style="list-style-type: none"> - Contribuie la consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat; - monitorizează implementarea acțiunilor de diminuare a riscurilor de fraudă și corupție identificați în Registrul riscurilor al entităților cu capital integral sau majoritar de stat; - asigurarea implementarea cerințelor de transparență și Codului de guvernanta corporativă a întreprinderilor publice. 		
	13.	Agenția de Achiziții Publice	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltă și asigură funcționalitatea sistemului electronic pentru întreg ciclul de achiziții publice; - eficientizează procesul de achiziții publice comune. 		
	14.	Autoritățile publice centrale	<ul style="list-style-type: none"> - Integrează acțiunile în care sunt vizați, din Planul de acțiuni al PNIA în documentele de politici sectoriale; - contribuie la creșterea gradului de conștientizare a fenomenului corupției de către populație; - raportarea progreselor în implementarea Planului de acțiuni al PNIA. 		
	15.	Autoritățile publice locale	<ul style="list-style-type: none"> - Acordă suport în procesul de implementare al Planului de acțiuni al PNIA; - reflectă acțiunile în care sunt vizați în Planul de acțiuni de implementare a PNIA, în documentele de politici la nivel local. 		
	16.	Institutul Național al Justiției	<ul style="list-style-type: none"> - Organizează și desfășoară instruire pentru reprezentanții sistemului justiției privind examinarea cazurilor de corupție și conexe corupției. 		
	17.	Organizațiile neguvernamentale și mediul asociativ	<ul style="list-style-type: none"> - Monitorizează implementarea PNIA și a Planului de acțiuni, atât în virtutea participării acestora în activitatea Grupului de monitorizare (în calitate de membri cu drepturi depline sau observatori), cât și independent de acest proces.; - elaborează studii/rapoarte alternative de monitorizare privind implementarea PNIA și a Planului de acțiuni. 		
80.	Centrul Național Anticorupție			Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul
	La pct. 76 din proiectul de program, se propune substituirea textului „Scopul monitorizării constă în urmărirea modului în care sunt implementate acțiunile planificate în Planul de acțiuni al PNIA, în vederea evaluării gradului de implementare și realizare a acțiunilor				

	<p>propuse și conformității acestora cu acțiunile planificate” cu textul „Scopul monitorizării constă în urmărirea progresului înregistrat în implementarea Planului de acțiuni anexă la prezentul Program, în vederea determinării gradului de realizare a acțiunilor și a conformității acestora cu cele planificate”. Modificările sus-propuse au scop redacțional și vin întru simplificarea textului inițial propus.</p>		<p>amendamentului/propunerii /obiecției”.</p>
<p>81.</p>	<p>Centrul Național Anticorupție La pct.78, în compartimentul ce vizează „Monitorizarea semestrială”, în ultima frază se propune substituirea textului „Rapoartele privind implementarea Planului de acțiuni” cu textul „Rapoartele semestriale privind implementarea Planului de acțiuni”. Totodată, la pct.78 alineatul trei „La expirarea anului calendaristic (finele lunii iunie) entitățile raportoare conform termenilor indicați în Planul de acțiuni vor fi solicitate de către grupul de monitorizare în formă scrisă sau electronic (în dependență de metoda de corespondență prestabilită între secretariatul grupului de monitorizare și entitatea raportoare) să prezinte (electronic/scris) rapoartele privind implementarea acțiunilor din Planul de acțiuni. Informațiile prezentate în raportul entităților trebuie să fie redată în mod obiectiv și detaliat, punctat pe fiecare acțiune scadentă (inclus cu argumentele de rigoare privind deficiențele de realizare ale acțiunii și măsurile întreprinse pentru a fi remediate sau evitate)” se propune a fi exclus. Modificarea propusă are drept scop redarea concisă a sensului normei, pentru a exclude interpretările subiective ce pot apărea la etapa implementării Programului. Totodată, la același punct din proiectul de program, la compartimentul ce vizează „Monitorizarea anuală”, se propune substituirea textului „Raportul de monitorizare” cu textul „Raportul de progres” în tot textul compartimentului sus-menționat. Subsidiar, textul „Rapoartele anuale privind implementarea Planului de acțiuni se prezintă secretariatului grupului de monitorizare de către instituțiile implementatoare, până la data de 20 a lunii următoare termenului scadent” se va completa cu o normă suplimentară, după cum urmează: „Informațiile prezentate în raportul entităților trebuie să fie redată în mod obiectiv și detaliat, punctat pe fiecare acțiune</p>	<p>Se acceptă</p>	<p>Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.</p>

	<p>scadentă (inclus cu argumentele de rigoare privind deficiențele de realizare ale acțiunii și măsurile întreprinse pentru a fi remediate sau evitate).” Norma propusă va acorda o claritate pentru entitățile implementatoare referitor la caracteristicile rapoartelor anuale prezentate, precum și a informației ce urmează să conțină aceste rapoarte anuale privind implementarea acțiunilor din Program.</p> <p>Subsecvent, ultimul alineat de la pct.78 „Raportul de monitorizare și evaluare finală are următoarea structură: 1) sumar executiv (descrierea scopului și obiectivelor documentului de politici publice evaluat, rezultatele obținute în procesul de implementare, concluziile și recomandările principale); 2) introducere; 3) constatări (prezentarea detaliată a rezultatelor evaluării, în conformitate cu indicatorii de monitorizare și cei de impact); 4) concluzii; 5) recomandări” se propune a fi exclus, întrucât, prevederile Hotărârii Guvernului nr.386/2020 reglementează procesul de raportare privind realizarea unui document de politici, precum și structura rapoartelor de monitorizare și evaluare a documentelor de politici. Astfel că, la elaborarea raportului final se va ține cont de prevederile cadrului normativ, în special de cerințele legale statuate prin Hotărârea Guvernului nr.386/2020.</p>		
<p>82.</p>	<p>Centrul Național Anticorupție La pct.82 din proiectul de program, se propune de exclus cuvintele „în scris”, iar după prima propoziție se propune completarea cu textul după cum urmează: „Secretariatul va integra în platforma electronică de raportare a progresului PNIA 2024-2027, la care va conecta toate entitățile publice/instituțiile responsabile.” Norma propusă vine să acorde o claritate asupra platformei electronice de raportare, care urmează să fie racordată la acțiunile Programului. În acest sens, se menționează că în prezent, la fel, este aplicată această platformă electronică în cadrul procesului de raportare a acțiunilor din Strategia Națională de Integritate și Anticorupție (2017-2023).</p>	<p>Se acceptă</p>	<p>Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/prounerii /obiecției”.</p>
<p>83.</p>	<p>Centrul Național Anticorupție La pct.84 din proiectul de program se propune substituirea textului „- doi reprezentanți ai asociațiilor autorităților locale; - trei reprezentanți ai societății civile selectați de către Centrul Național Anticorupție; -</p>	<p>Se acceptă</p>	<p>Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul</p>

	câte un reprezentant al Camerei de Comerț și Industrie, al Asociației Oamenilor de Afaceri din Moldova.” cu textul „- doi vicepreședinți ai asociației autorităților locale; - trei reprezentanți ai societății civile în domeniul anticorupție; - doi reprezentanți ai mediul asociativ.” O asemenea redare a normei va exclude abordarea preferențială pentru o anumită asociație obștească, identificată expres în Program. Suplimentar, nu vor fi discriminați alți reprezentanți ai societății civile ce promovează antreprenoriatul, administrația publică locală sau din domeniul anticorupție, de a face parte din membrii Grupului de Monitorizare. Astfel, după aprobarea Programului va fi anunțat un concurs public de către Secretariatul Grupului de Monitorizare la care vor putea participa toți doritorii din societatea civilă pe domeniile vizate.		amendamentului/propunerii /obiecției”.
84.	Centrul Național Anticorupție La pct.87 din proiectul de program se propune substituirea textului „nivelului de realizare a Programului național” cu textul „nivelului de realizare a Planului de acțiuni al Programului național”, aceasta fiind o racordare a normelor din punct de vedere a tehnicii legislative.	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.
85.	Centrul Național Anticorupție În ceea ce privește proiectul planului de acțiuni, anexa la proiectul de program, comunicăm următoarele propuneri: 1) În toate acțiunile din proiectul de plan ce au indicat la capitolul „Termen de realizare”, textul: „Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres” se propune a fi substituit cu textul: „Trimestrul IV 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)”. De asemenea, în toate acțiunile din proiectul de plan ce au indicat la capitolul „Termen de realizare”, textul: „Permanent, cu raportare semestrială a indicatorilor de progres” se propune a fi substituit cu textul: „Trimestrul IV 2028 (cu raportare semestrială a indicatorilor de progres)”. Modificările sus-propuse au ca scop indicarea exactă a termenului final de raportare, în esență această modificare nu produce efecte asupra procedurii de raportare de către entitățile publice	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.

	responsabile de implementarea Programului, însă prezintă o claritate asupra termenilor finali de realizare a acțiunilor din Plan.		
86.	Centrul Național Anticorupție La acțiunea 1.1.1 din proiectul de plan, compartimentul „Indicatori de monitorizare”, indicatorul nr.1 „Numărul de agenți publici angajați prin concurs de la alte entități publice” se propune a fi redat în următoarea redacție: „Numărul de agenți publici angajați prin concurs”. Această modificare are drept scop excluderea interpretării subiective vis-a-vis de termenul „alte entități publice”, iar indicatorul va fi clar aplicabil tuturor entităților publice stabilite în acțiune.	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/proponerii /obiecției”.
87.	Centrul Național Anticorupție Acțiunea 1.3.1 din proiectul de plan, se propune a fi redată în următoarea redacție: „Asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public” cu următorii indicatori de monitorizare: „Informația privind gestionarea patrimoniului entităților publice publicată; Cartele de audit intern, planurile strategice și planurile anuale ale activității de audit, precum și rapoartele anuale privind activitatea de audit intern aprobate de către entitățile publice; Declarații de răspundere managerială, publicate pe paginile web ale entităților publice; Raportul anual (consolidat) privind controlul financiar public intern, prezentat Guvernului”.	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/proponerii /obiecției”.
88.	Centrul Național Anticorupție După acțiunea 1.3.1 se propune completarea proiectului planului de acțiuni cu o acțiune nouă, în următoarea redacție: „1.3.2 Asigurarea gestionării transparente și responsabile a asistenței externe”, cu următorii indicatori de monitorizare: „Informația privind atragerea și gestionarea asistenței externe, publicată; Rapoartele entităților publice care au atras fonduri externe cu privire la rezultatul obținut în urma acestei asistențe”. Costurile de implementare: „În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile”. Sursa de finanțare: „Surse bugetare, Alte surse”. Termenul de realizare: „Trimestrul VI 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres). Instituțiile responsabile: „Ministerul Finanțelor; Entitățile publice(la nivel central și local de nivelul II)”. Această acțiune a fost separată de acțiunea precedentă nr.1.3.1 și expusă în mod individual, pentru că	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/proponerii /obiecției”.

	sunt două domenii diferite ca conținut (patrimoniul public vis-a-vis de asistența externă).		
89.	Centrul Național Anticorupție La act. 2.1.4 din proiectul de plan, se propune a fi revizuiți indicatorii de progres, după cum urmează: „Proiect de act normativ elaborat și adoptat; Asigurarea cu resurse financiare și tehnică necesară pentru buna activitate a CNA și ANI; Numărul de resurse umane ale CNA cu atribuții de evaluare a integrității instituționale, în creștere; Numărul de resurse umane ale CNA cu atribuții de efectuare a expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative, în creștere.”	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/proponerii /obiecției”.
90.	Centrul Național Anticorupție Acțiunea 2.1.5 din proiectul de plan, se propune a fi redat în următoarea redacție: „Asigurarea colaborării cu unitățile administrativ-teritoriale în vederea consolidării integrității instituționale” cu următorii indicatori de monitorizare: „Numărul de evenimente organizate; Numărul de persoane instruite.” Instituțiile responsabile urmează a fi indicate: „Centrul Național Anticorupție, Congresul Autorităților Locale din Moldova, Unitățile administrativ-teritoriale (inclusiv unitățile amalgamate)”. Această revizuire are drept scop consolidarea măsurilor de prevenire a corupției în cadrul tuturor unităților administrativ- teritoriale, inclusiv și cele amalgamate.	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/proponerii /obiecției”.
91.	Centrul Național Anticorupție La acțiunea 2.2.1 din proiectul de plan, se propune a fi revizuiți indicatorii de progres, după cum urmează: „Act normativ privind majorarea statelor de personal pe componenta de combatere, adoptat; Echipamente și sisteme informaționale necesare pentru buna desfășurare a acțiunilor de investigare a infracțiunilor de corupție, asigurat.” Propunerea în cauză vine să contribuie la redarea concisă și structurată a indicatorilor de monitorizare.	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/proponerii /obiecției”.
92.	Centrul Național Anticorupție Se propune revizuirea acțiunii 4.1.3 din proiectul de plan, prin expunerea acesteia în următoarea redacție: „4.1.3 Efectuarea de sondaje și activități de cercetare a fenomenului corupției și a actelor conexe corupției”, cu următorii indicatori de monitorizare: „Numărul	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul

	de evaluări, sondaje efectuate; Rezultatele sondajelor sintetizate și publicate”. În calitate de instituții responsabile la această acțiune urmează a fi indicat: „Organizații nonguvernamentale de profil”. Această revizuire are drept scop extinderea ariei de efectuare a sondajelor și activităților de cercetare în domeniul anticorupție, nelimitându-se doar la prestarea serviciilor publice.		amendamentului/propunerii /obiecției”.
93.	<p>AJAM La pct. 32 din textul PNIA a se include 2 acțiuni care va adresa/ contribui la rezolvarea problemelor menționate:</p> <p>1. „Raport public anual de analiză a indicatorilor rentabilității întreprinderilor cu cotă integrală sau majoritară de stat/municipală elaborat și publicat.” Responsabil: APP, MDED Termen: Anual, trimestrul I Indicator: Raport elaborat și publicat</p> <p>2. „Elaborarea și aplicarea măsurilor instituționale de consolidare a integrității prin monitorizarea stilului de viață, evaluarea integrității instituționale, testarea integrității profesionale, testarea la poligraf în cadrul CNA; MAI, SIS, CSP, CSM.” Termen: Permanent, cu monitorizare semestrială Indicatori: Tipul mecanismelor aplicate, numărul subiecților sancționați în baza rezultatelor Responsabil: CNA; MAI, SIS, CSP, CSM.</p>	<p>Nu se acceptă Autorii recomandării date nu au adus careva argumente concludente privind impactul și necesitatea includerii acțiunii date în proiectul de Program.</p> <p>Precizare S-a luat act de propunere, însă se menționează că o acțiune similară este prevăzută în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017, Pilonul III., prioritatea III.1., acțiunea 3. Astfel că, în cadrul CNA, MAI etc. Este asigurată permanent realizarea procesului de monitorizare a stilului de</p>	Se acceptă poziția CNA.

		<p>viață a angajaților săi, aceasta fiind și o cerință legală instituită expres (drept exemplu: prin Legea nr.1104\2002). Monitorizarea stilului de viață este realizată de către o subdiviziune responsabilă de acest sector a fiecărei entități menționate.</p> <p>Totodată, în cazul Procuraturii Generale, prin modificările operate în Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, au fost excluse prevederile ce reglementează condiția verificării și testării cu utilizarea detectorului comportamentului simulat (poligraf) a candidaților la funcția de Procuror General, procuror-șef și procuror. Suplimentar, în ceea ce privește testarea la poligraf în cazul unor entități menționate de către autorii recomandării la etapa raportării în cadrul (monitorizării SNIA) a fost invocată lipsa de resurse financiare disponibile pentru</p>	
--	--	---	--

		achiziționarea poligrafului. În acest context considerăm inoportună includerea, repetată a acestei acțiuni, în versiunea propusă.	
94.	<p>AJAM Completarea obiectivului 1.4 cu acțiuni pentru implementarea pct. 32 din textul PNIA: „Investigarea și sancționarea încălcării regulilor de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și a cazurilor de corupere a alegătorilor nu se regăsește în statistica organelor de drept.” Responsabil: CNA, MAI, PA, PG Termen: Permanent, cu monitorizare anuală Indicatori: Secțiune în raportul instituției privind statistica cazurilor de încălcare a regulilor de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și a cazurilor de corupere a alegătorilor.</p>	<p>Nu se acceptă Obiectivul General I, pune accent pe promovarea integrității publice și a transparenței finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, respectiv acțiunea propusă nu se încadrează în conceptul Obiectivului, el vizând aspecte ce țin de procesul de investigare și sancționare a infracțiunilor.</p>	Se acceptă poziția CNA.
95.	<p>AJAM Completarea PNIA cu o acțiune care să permită instituțiilor cu angajament și voință de consolidare a integrității să aplice măsuri specifice pentru aceasta: „Integrarea Capitolului Consolidarea Integrității Instituționale în Planul de acțiuni anual al entității și/ sau în Strategia de dezvoltare instituțională (după caz).” Termen: Permanent, cu monitorizare semestrială Indicatori: Secțiune în Planul de acțiuni al entității aprobată și publicată Responsabil: entitățile publice la nivel central și local, precum și întreprinderile cu capital majoritar de stat</p>	<p>Se acceptă parțial Consolidarea integrității în sectorul public la nivel central și local sunt priorități naționale, asigurate de către entitățile publice, prin implementarea mecanismelor de asigurare a integrității prevăzute în Legea 82/2017. Astfel, stabilim că actualmente cadrul legal nu restricționează</p>	Se acceptă poziția CNA.

		<p>inclusiunea acestui compartiment în strategiile de dezvoltare, iar CNA încurajează să fie promovată în diverse forme integritatea instituțională la nivel național. Concomitent menționăm că Centru nu poate interveni asupra Planificării strategice instituționale, stabilind asemenea priorități pentru fiecare entitate în parte, acestea individual își pot seta prioritățile anuale.</p>	
96.	<p>AJAM Excluderea calității de membru acordate unui reprezentant al Asociației Oamenilor de Afaceri din Moldova în Grupul de Monitorizare. Pagina web a asociației (https://www.aoam.md/), dar și lipsa de activitate a acesteia denotă că această asociație nu mai este o platformă viabilă pentru oamenii de afaceri din Moldova. Sunt însă alte asociații de business cărora trebuie să li se ofere posibilitatea de a participa în cadrul GM, în virtutea reprezentativității acestora. Se propune: câte un reprezentant al Camerei de Comerț și Industrie American Chamber din Moldova, European Business Association și Alianța Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Moldova.</p>	<p>Se acceptă Textul menționat a fost modificat astfel pentru a crea oportunități egale tuturor reprezentanților organizațiilor non-guvernamentale de profil de a face parte din Grupul de Monitorizare.</p>	<p>Se acceptă obiecția AJAM și textul menționat în obiecție de la pct.71 (potrivit noii numerotări) va fi expus după cum urmează: „– doi vicepreședinți ai asociației autorităților locale; - trei reprezentanți ai societății civile în domeniul anticorupție; - doi reprezentanți ai mediul asociativ”.</p>
97.	<p>AJAM A se descrie procedura de selecție a reprezentanților societății civile de către Centrul Național Anticorupție pentru calitatea de membru al Grupului de Monitorizare. Propunem să fie descris un mecanism imparțial de selecție de către Comisia Securitate, care să includă ONG-uri cu experiență de monitorizare și evaluare a Strategiei anticorupție.</p>	<p>Se ia act de propunere Descrierea procedurii de selectare a reprezentanților societății civile calitatea de membru al Grupului de Monitorizare va fi stabilită ulterior adoptării</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>

		prezentului Program. Această procedură va fi aprobată și publicată conform cerințelor legale.	
98.	AJAM A se menționa că Platforma electronică de raportare a progresului a fost lansată și implementată anterior, iar acum va fi doar ajustată și extinsă, după caz. Varianta propusă: „Secretariatul va integra în platforma electronică de raportare a progresului noul PNIA 2024-2027, la care va conecta toate entitățile publice/instituțiile responsabile. Guvernul va facilita acordarea de semnături electronice suplimentare, după caz, atât instituțiilor care le dețin, cât și celor care nu le dețin.”	Se acceptă Proiectul de Program a fost revizuit în acest sens, după cum urmează: „Secretariatul va integra în platforma electronică de raportare a progresului PNIA 2024-2027, la care va conecta toate entitățile publice/instituțiile responsabile. Guvernul va facilita acordarea de semnături electronice suplimentare, după caz, atât instituțiilor care le dețin, cât se celor care nu le dețin”.	Se acceptă poziția AJAM, proiectul de Program a fost completat cu următorul text: „Secretariatul va integra în platforma electronică de raportare a progresului PNIA 2024-2027, la care va conecta toate entitățile publice/instituțiile responsabile. Guvernul va facilita acordarea de semnături electronice suplimentare, după caz, atât instituțiilor care le dețin, cât se celor care nu le dețin”.
99.	AJAM Pentru a consolida sprijinul partenerilor de dezvoltare acordat pentru implementarea PNIA 2024-2027 se propune după publicarea HP privind aprobarea PNIA, Secretariatul Grupului de Monitorizare va expedia documentul către reprezentanții partenerilor de dezvoltare (Delegația UE, GIZ, PNUD, USAID, Ambasada SUA, Ambasada Suediei, Austriei, etc.), cu solicitarea de a-și exprima interesul pentru susținerea implementării unor acțiuni specifice din program.	Se acceptă Secretariatul Grupului de Monitorizare va ține cont de această inițiativă, ulterior aprobării Programului.	Se acceptă poziția expusă de AJAM. Această recomandare nu conține careva propuneri de modificare a textului proiectului.
100.	AJAM Completarea secțiunii/ pct. 71 din PNIA: Costurile estimative pentru implementarea Programului	Se acceptă Capitolul VI „Estimarea costurilor” urmează a fi completat.	Se acceptă poziția AJAM și capitolul VI „Estimarea costurilor” din proiectul de Program urmează a fi completat.

<p>101.</p>	<p>AJAM Deși la punctul 78 este menționat că Raportul de evaluare intermediară va fi realizat de către experți independenți, În următorul alineat este menționat că „Raportul final privind implementarea PNIA este întocmit de către secretariatul Grupului de Monitorizare și prezentat Grupului de Monitorizare spre aprobare.” Evaluarea obiectivă a realizării oricărui proiect/ program/ strategie, etc este o evaluare EXTERNĂ, realizată de independent. Se propune ca Raportul final să fie elaborat în aceleași condiții ca Raportul intermediar, de către experți independenți și reprezentanți ai societății civile, cu suportul partenerilor de dezvoltare și prezentat Grupului de Monitorizare spre aprobare.</p>	<p>Nu se acceptă Evaluare intermediară va fi exclusă din procesul de monitorizare și evaluare a PNIA și a Planului de acțiuni pentru perioada 2024-2028, întrucât urmare a consultării experților din domeniul elaborării și monitorizării documentelor de politici această evaluare intermediară este aplicabilă în mod deosebit strategiilor și nu Programelor care are un termen de realizare mult mai restrâns. Concomitent, Programul încurajează societatea civilă să se implice în cadrul monitorizării și evaluării Programului la orice etapă, inclusiv și să efectueze o evaluare finală alternativă, ceea ce va spori nivelul de transparență a implementării Programului.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
<p>102.</p>	<p>AJAM A se stabili termen pentru componenta de acțiune de la 1.1.2, indicator ”Cursul modificat și funcțional”. Se propune de completat cu „Anul 2024 – pentru indicatorul 1 (Cursul modificat și funcțional)”.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat în acest sens.</p>	<p>Se acceptă poziția AJAM, prin urmare, la acț.1.1.2 se stabește pentru indicator ”Cursul modificat și funcțional” termenul de: „Anul</p>

			2024 – pentru indicatorul 1 (Cursul modificat și funcțional)”. Se acceptă poziția CNA.
103. AJAM	<p>A se introduce o acțiune nouă pentru verificarea declarațiilor de avere ale deputaților, membrilor Guvernului, șefilor și adjuncților de agenții, în decurs de 1 an de la alegere sau numirea în funcție.</p> <p>Se propune acțiunea 1.1.8. „Verificarea declarațiilor de avere ale deputaților, membrilor Guvernului, șefilor și adjuncților de agenții, în decurs de 1 an de la alegere sau numirea în funcție”</p> <p>Indicatori de monitorizare: Declarații verificate. Raport anual privind rezultatele verificării acestei categorii de declarații publicat pe pagina web a ANI,</p> <p>Surse: În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile</p> <p>Autoritatea responsabilă: Autoritatea Națională pentru Integritate</p> <p>Termenii: permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În conformitate cu prevederile Legii nr. 1264-XV din 19 iulie 2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere și a Legii nr. 16-XVI din 15 februarie 2008 privind conflictul de interese, subiecții enunțați în speță sunt supuși controlului din partea ANI, informația fiind publicată în Raportul anual de activitate al autorității responsabile.</p>	
104. AJAM	<p>Identificarea soluțiilor pentru îmbunătățirea investigării dezvoltărilor efectuate de avertizorii de integritate.</p> <p>Completarea acțiunii 1.1.15 cu o acțiune „Îmbunătățirea investigării de către CNA a dezvoltărilor efectuate de avertizorii de integritate”,</p> <p>Indicatori de monitorizare: Numărul de solicitări de Avocatul poporului și de la cetățeni. Capitol separat inclus în Raportul anual de activitate privind rezultatele verificării acestei categorii de sesizări,</p> <p>Surse bugetare: În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile”,</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Potrivit Legii nr.165/2023 privind avertizorii de integritate, modalitățile de dezvoltare a încălcării legii sunt următoarele:</p> <p>a) dezvoltarea <u>internă</u> de încălcare a legii (comunicată angajatorului);</p>	Se acceptă poziția CNA.

	<p>Termenii: Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres”, Autoritatea responsabilă: CNA</p>	<p>b) dezvăluirea <i>externă</i> de încălcare a legii (comunicată autorității competente); c) dezvăluirea <i>publică</i> de încălcare a legii. Prin urmare, nu doar CNA este responsabil de examinarea dezvăluirilor de interes public. Fiecare entitate publică și privată are obligația de a institui canale interne de comunicare a dezvăluirilor de încălcări și de examinare a acestora.</p>	
<p>105.</p>	<p>AJAM În contextul reducerii competențelor CNA pe anumite componente de investigare și combatere, majorarea efectivului limită pentru activitatea de prevenire poate fi realizată din contul acelor funcții. Se propune: 1. Examinarea de către Comisia Securitate Națională a acțiunii 2.1.5, în vederea analizării oportunității suplinirii efectivului CNA. 2. De exclus indicatorii „Creșterea numărului de resurse umane ale CNA cu atribuții de evaluare a integrității instituționale; Creșterea numărului de resurse umane ale CNA cu atribuții de efectuare a expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative”.</p>	<p>Nu se acceptă Odată cu acordarea Republicii Moldova a statutului de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană, prevenirea și lupta anticorupție devin o prioritate și un angajament al autorităților naționale. Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană la angajamentul 3:</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>

		<p>Combaterea corupției, măsura propusă de Comisia Europeană prevede: 3.2 Creșterea substanțială a gradului de utilizare a recomandărilor CNA, precum și asigurarea faptului că niciun proiect de act normativ nu este adoptat de Guvern fără expertiza anticorupție din partea Centrului Național Anticorupție. Pentru realizarea acestei priorități este imperativ necesar fortificarea structurii Centrului, inclusiv prin majorarea numărului de personal.</p> <p>Astfel, spre exemplu pe segmentul de prevenire (efectuarea expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative) sunt atribuite conform statelor de personal 7 funcții de execuție. Potrivit, rapoartelor de activitate al Centrului Național Anticorupție pentru pe perioada 2020-2022, în adresa Centrului au parvenit spre examinare în total 3.707 proiecte de la</p>	
--	--	---	--

		<p>entitățile publice, fiind întocmite 2.232 de rapoarte de expertiză anticorupție și expediate 1.480 de avize asupra proiectelor de acte normative. Făcând un calcul din cifrele prezentate se constată că în medie în perioada menționată, fiecare executor a întocmit lunar câte 15 rapoarte de expertiză și avize (care implică un proces amplu de analiză a cadrului legal și redare textuală), ceea ce este enorm raportând la numărul de zile lucrătoare pe lună (21-22 de zile). Pe lângă efectuarea expertizei anticorupție și avizare, aceiași angajați sunt implicați în procesul de elaborare al proiectelor de acte normative. În concluzie, considerăm argumentată prezența indicatorilor ce vor reflecta majorarea numărului de personal pe segmentul prevenirii corupției în cadrul CNA.</p>	
--	--	--	--

		<p>Cu referire la activitatea de evaluare a integrității instituționale, este relevant de menționat că una din recomandările indicate în Raportul de evaluare ex-post de impact a legii nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, aprobat prin decizia Comisiei Securitate națională, apărare și ordine publică, nr. CSN 06 nr.388 din 29.11.2023 este fortificarea instrumentului de evaluare a integrității instituționale. Astfel, în vederea consolidării instrumentului de evaluare a integrității instituționale și creșterii numărului de entități evaluate anual se impune majorarea statutului de personal al Direcției evaluare instituțională și Direcției testarea integrității profesionale. Prin urmare, întru contribuirea la îmbunătățirea procedurilor și sistemelor de lucru, precum și întru</p>	
--	--	---	--

		<p>menținerea angajaților profesioniști specializați în prevenirea și combaterea corupției este imperios asigurarea instituției cu personal suficient pentru realizarea atribuțiilor Centrului. Volumul mare de lucru crește fluctuația de personal din cadrul Centrului și, respectiv, scade pregătirea profesională a angajaților Centrului, iar insuficiența de personal duce la imposibilitatea realizării calitative a acțiunilor de prevenire și combatere a corupției.</p>	
106.	<p>AJAM Excluderea acțiunilor nr 2.5.1, nr 2.5.3 și acțiunii nr 2.5.4. Este irelevantă numărarea evenimentelor la care se participă. Acest indicator nu are nicio legătură cu obiectivele Programului.</p>	<p>Nu se acceptă Cooperarea internațională în domeniul anticorupție este una din prioritățile stabilite prin Program, de altfel și practica internațională demonstrează importanța cooperării în special reieșind din aspirațiile Republicii Moldova în contextul integrării în Uniunea Europeană. În acest context, considerăm absolut necesar acțiuni ce vin să dezvolte cooperarea</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>

		<p>internațională pe segmentul anticorupție, care pot fi evaluate inclusiv prin indicatori precum: numărul de evenimente organizate și desfășurate cu partenerii de dezvoltare.</p>	
107.	<p>AJAM Completarea cu acțiune (4.2.3) Implementarea efectivă a art. 4 din Regulamentul de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție, aprobat prin Legea nr. 252/2013, care stabilește că „implementarea prevederilor Regulamentului de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție și funcționarea eficientă a acestui sistem sânt monitorizate de Centrul Național Anticorupție, care poate iniția, în limita competențelor, verificările necesare”, dar și remedierea lacunelor depistate. Se propune: „Implementarea prevederilor Regulamentului de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție. Lichidarea liniilor specializate anticorupție din cadrul instituțiilor care nu asigură condițiile necesare de gestionare și cărora le sânt improprii astfel de activități. Indicatori: Monitorizări anuale efectuate de CNA asupra funcționării liniilor specializate anticorupție. Rezultate publicate în Raportul anual de activitate al CNA. Comunicat de presă despre rezultate publicat.</p>	<p>Nu se acceptă potrivit Planului de acțiuni privind implementare a PNA 2024-2028, la Obiectivul specific 4.2 „Sporirea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și a practicile ilegale de către cetățeni” este stabilită acțiunea 4.2.2 intitulată „Asigurarea funcționării și promovării liniilor specializate anticorupție în cadrul entităților publice” realizarea căreia va contribui inclusiv, la implementarea prevederilor Regulamentului de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
108.	<p>Expertii GIZ</p>	<p>Se acceptă</p>	<p>Se acceptă poziția expusă de experților GIZ. Această</p>

	<p>În ședința publică au fost ridicate obiecții privind formatului documentului, în special la partea de numerotări. Ținem să menționăm că acesta este un format care este utilizat în programele naționale elaborate în temeiul Hotărârii de Guvern nr.386/2020. Un asemenea format este utilizat în majoritatea documentelor similare, unde un punct reprezintă o idee, nu neapărat un punct este raportat la un aliniat de text. Nu e o chestie principială, decât o practică uniformă în scrierea unor asemenea documente de politici.</p>	<p>Suntem de acord cu poziția experților.</p>	<p>recomandare nu conține careva propuneri de modificare a textului proiectului.</p>
<p>109.</p>	<p>Experți GIZ În versiunea pusă în discuții publice au fost evidențiate rezultatele notabile ale Strategiei anterioare, este un fapt deja consumat și considerăm nu este necesară desfășurarea acestora în partea descriptivă a documentului. În partea descriptivă a Programului este necesar să se descrie o anumită problemă cu aducerea unor date statistice, constatări în temeiul altor rapoarte sau indicatori care să sublinieze problematica identificată. Cu alte cuvinte, această parte din document reprezintă raționamentul pentru care autorii documentului subliniază necesitatea intervenției și stabilirea unor obiective de realizat pentru a diminua efectul problemei sau pentru a o eradica. Motiv pentru care, eventual dacă nu se dorește excluderea, cel puțin de arătat de ce rezultatele documentului de politici anterior asigură o continuitate în trasarea priorităților în actualul program supus.</p>	<p>Se acceptă Proiectul de Program urmează a fi ajustat în acest sens.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>110.</p>	<p>Experți GIZ În cadrul discuțiilor publice s-a menționat despre faptul că experiența altor state ar putea fi exclusă. La fel, este un format de argumentare care se folosește în majoritatea documentelor de politici, dar nu e o chestie principială. Or, se poate doar face referire la faptul că în faza de cercetare și de identificare a problemelor s-a analizat experiența mai multor state care au servit drept inspirație pentru formularea anumitor obiective în documentul de politici și pentru alinierea la tendințele din acest domeniu și a standardelor internaționale. În concluzie, această parte din document poate fi exclusă decât de a face referință la practica altor state ce au fost analizate (deși nu este o descriere foarte detaliată în text).</p>	<p>Precizare Considerăm că acest Capitulul III. Standarde internaționale și exemple de bune practici, descris în proiectul Programului servește drept un suport pentru prezentul document. Totodată, se prezintă drept pilon pentru alinierea Programului la</p>	<p>Se acceptă poziția expusă de experților GIZ. Această recomandare nu conține careva propuneri de modificare a textului proiectului.</p>

		standardele și practicile internaționale.	
111.	Experți GIZ Programul oferă o descriere detaliată a situației, dar nu furnizează analize sau conexiunea acestor analize ca și argumentare pentru intervenții sau de ce acest lucru justifică formularea unui anumit obiectiv. De exemplu, paragraful 25 prezintă statistici privind urmărirea penală și condamnările în cazuri de corupție, dar nu oferă o explicație privind semnificația și importanța acestor cifre sau cum sunt utilizate aceste în vederea argumentării intervenției. Cu titlu de exemplu aici s-ar putea desfășura ideea că momentan cifrele ne arată că sunt puține condamnări pe cazuri de corupție raportat la cazurile inițiate, ceea ce denotă o problemă fie la nivel de aplicare a legii, fie la lipsa de pregătire a procurorilor de a instrumenta cazuri de corupție care să țină în instanțele de judecată pentru o eventuală sentință într-un caz de corupție. Iar, astfel Programul și activitățile prevăzute vin să abordeze această problemă. Același comentariu se aplică tuturor celorlalte paragrafe din secțiunea „Sinteza analitică a evoluției fenomenului de corupție”.	Se acceptă remarca experților Proiectul de Program urmează a fi ajustat în acest sens conform avizului CNA.	Se acceptă poziția CNA. Această recomandare nu conține propuneri concrete de modificare a textului proiectului.
112.	Experți GIZ Punctul 43 - prima propoziție a sub-punctului II vorbește despre asigurarea transparenței în procesul decizional, în timp ce restul paragrafului se referă la integritate și responsabilitate. Acestea sunt tipuri diferite de măsuri și ar trebui separate.	Se acceptă Proiectul de Program urmează a fi ajustat în acest sens, conform avizului CNA.	Se acceptă recomandarea experților GIZ , iar proiectul urmează a fi modificat potrivit avizului CNA (propunerea de modificare a capitolului IV potrivit proiectului de Program).
113.	Experți GIZ Este recomandabil să concentrăm în Obiectivul 2 exclusiv pe aplicarea legii și integritatea sectorului de justiție (law enforcement și sistemul judiciar). Prevenția s-ar încadra mai mult la Obiectivul 1 (consolidarea capacității ANI și CNA pentru implementarea măsurilor de prevenire a corupției).	Nu se acceptă Deși, la prima vedere aceste două segmente sunt apropiate ca conținut, însă <i>de facto</i> integritatea publică și măsurile de prevenire a corupției sunt segmente separate care necesită o dezvoltare constantă în mod separat.	Se acceptă poziția CNA.

		De altfel, și Legea integrității nr.82/2017 reglementează integritatea instituțională ca fiind un set de instrumente necesare a fi aplicabile și implementate de către fiecare entitate publică în parte. Iar competența de prevenire a corupției sunt un set de măsuri și sarcini atribuite Centrului Național Anticorupție, care pot fi realizate cu suportul și participarea entităților publice.	
114.	Experți GIZ Spălarea banilor, listată printre domeniile prioritare în textul Programului, pare să nu fie abordată în Planul de acțiuni (cel puțin nu este evident). Dacă nu este inclusă în Program ca atare, dar se regăsește într-un alt document de politici, atunci ar fi indicat să se facă referință la acesta.	Se acceptă Proiectul de Program urmează a fi ajustat în acest sens.	Se acceptă recomandarea experților GIZ , iar proiectul urmează a fi modificat potrivit avizului CNA.
115.	Experți GIZ Programul face referire în text la mai multe documente de politici care sunt adiacente. Pentru a ne alinia și unor comentarii care au parvenit în cadrul ședinței publice, ar fi bine să subliniem faptul că la elaborarea programului s-au luat în considerație aceste documente de politici, iar pentru a asigura o sinergie în prezentul document s-au acoperit acele arii care nu se regăsesc în celelalte documente de politici pentru a evita orice dublări de activități sau direcții de intervenții. Aici putem nota faptul că spre exemplu Strategia privind asigurarea independenței și integrității în sectorul justiției pentru anii 2022-2025 nu acoperă toate componentele pe integritate și se referă în mod	Se acceptă remarca experților Proiectul de Program urmează a fi ajustat în acest sens conform avizului CNA.	Se acceptă poziția CNA. Această recomandare nu conține propuneri concrete de modificare a textului proiectului.

	<p>special la judiciar, pe când Planul național pentru integritate și anticorupție abordează aceste standarde pentru un cerc mai larg de subiecți.</p>		
<p>116.</p>	<p>Experți GIZ Monitorizarea stilului de viață (extinderea grupului de subiecți) nu este indicat în Program deși ANI nu a indicat expres despre excluderea acestei activități, doar însă să nu fie indicați ca și instituție responsabilă. Cert este că ei au solicitat acest lucru în cadrul interviurilor desfășurate, dar cel mai probabil cei care au elaborat avizele au fost alte persoane. Ministerul Justiției la fel nu a propus excluderea acestei activități, dar au propus să se dezvolte un concept ca să se analizeze oportunitatea acestei intervenții. Ceea ce s-a observat din tabelul de divergențe este că acolo unde nu erau comentarii privind oportunitatea anumitor activități, CNA a preferat să excludă acele activități decât să le argumenteze necesitatea. Ar fi cazul să se analizeze cel puțin oportunitatea lărgirii grupului de subiecți pentru monitorizarea stilului de viață, în mod cert celor de la ANI le-ar fi de ajutor cel puțin să aibă acces la cheltuielile anumitor subiecți pentru a contrapune informațiile din declarațiile pe avere și interese colectate. La fel, nu este clar de ce au fost excluse activitățile din plan ce prevedeau analiza declarațiilor în mod aleatoriu generat de un instrument electronic și nu doar în baza sesizărilor. De asemenea, spălarea banilor listată printre domeniile prioritare în textul Programului, pare să nu fie abordată în Planul de acțiuni (cel puțin nu este evident). Dacă nu este inclusă în Program ca atare, dar se regăsește într-un alt document de politici, atunci ar fi indicat să se facă referință la acesta.</p>	<p>Nu se acceptă Toate propunerile înaintate de către experții GIZ ce vizează subiectul monitorizării stilului de viață au fost supuse consultărilor cu entitățile publice și subdiviziunile responsabile de acest subiect. Concluzia tuturor subiecților consultați a fost una de neclaritate a scopului acțiunilor propuse, ele neconținând o argumentare fundamentală a scopului și a necesității unor asemenea intervenții. O asemenea inițiativă necesită o argumentare corespunzătoare cu o analiză a coraportului dintre monitorizarea stilului de viață a funcționarilor publici și garanțiilor constituționale (dreptul la viață privată) din partea celor care au înaintat propunerea. În acest sens, autoritățile publice centrale au prezentat o reticiență în</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>

		<p>cea ce privește implementarea monitorizării stilului de viață asupra funcționarilor publici (făcându-se trimitere la garanțiile constituționale și riscurile care implică asemenea acțiuni). Astfel, în lipsa unor argumente viabile a necesității intervenției pe segmentul monitorizarea stilului de viață și a obiecțiilor înaintate de către entitățile publice consultate, s-a decis renunțarea la acțiunile vizate în obiecție. Totodată, dacă va parveni o propunere de completare la acest capitol din partea Autorității Naționale de Integritate cu argumentarea necesității unor asemenea măsuri, cu siguranță va fi examinată și inclusă în proiectul de Program.</p> <p>Suplimentar, propunerile ce prevedeau analiza declarațiilor în mod aleatoriu, generat de un instrument electronic au fost consultate cu entitățile publice</p>	
--	--	--	--

		<p>implementatoare care au propus excluderea acestor acțiuni, pentru necorespunderea cu politicile planificate de către acestea.</p> <p>De alte propuneri înaintate în prezenta obiecție, se va ține cont în cadrul definitivării proiectului de Program.</p>	
117.	<p>Experți GIZ</p> <p>În conținutul Programului se enumeră indicatori de impact pentru fiecare Obiectiv General. Dar, aceștia nu corespund indicatorilor enumerați în Tabelul 3 și în paragraful 68. Este necesar să se armonizeze toți indicatorii în cadrul Programului pentru a evita confuzia și pentru a arăta consistența și coerența indicatorilor. Ar trebui să aveți indicatori pentru: a) obiectivul general al Programului (poate fi CPI (indicele de percepție a corupției), Controlul Corupției de la Banca Mondială, și mai mulți indicatori a unor sondaje naționale BOP - încredere, percepție și satisfacție); b) indicatori pentru fiecare Obiectiv General și c) indicatori pentru fiecare Obiectiv Specific. Toți indicatorii ar trebui să aibă ținte măsurabile (intermediare și finale).</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul urmează a fi ajustat, fiind exclus din capitolul IV prevederile ce reglementează „indicatorii de impact” de la sfârșitul fiecărui obiectiv general descris și incluse prevederi ce stabilesc „rezultatele scontate”. Această modificare este argumentată prin faptul că, prezentul proiect de Program conține un capitol separat numit „V. Impactul” care include descrierea și stabilirea indicatorilor de impact pentru fiecare obiectiv general. La definitivarea proiectului se va ține cont de recomandări.</p>	<p>Se acceptă recomandarea experților GIZ, iar proiectul urmează a fi modificat potrivit avizului CNA, care conțin propuneri de modificare la acest capitol.</p>

118.	<p>Experți GIZ Tabelul cu indicatorii de impact în cazul în care sunt stabilite cote procentuale trebuie să aibă puncte de referință pentru a putea fi măsurabile.</p>	<p>Se acceptă La definitivarea proiectului se va ține cont de recomandări.</p>	<p>Se acceptă recomandarea experților GIZ, iar proiectul urmează a fi modificat potrivit avizului CNA, care conțin propuneri de modificare la acest capitol.</p>
119.	<p>Experți GIZ Unele obiective au termene sau se referă la un anumit an (până în 2026), altele nu fac referire. Urmează să se armonizeze și să se indice termenele limită la care obiectivul urmează a fi atins.</p>	<p>Se acceptă Proiectul de Program urmează a fi ajustat în acest sens.</p>	<p>Se acceptă recomandarea experților GIZ, iar proiectul urmează a fi modificat potrivit avizului CNA, care conțin propuneri de modificare la acest capitol.</p>
120.	<p>Experți GIZ Pct. 31 lit. a) din Program se face referire la Ucraina, cel mai probabil totuși era vorba de Republica Moldova.</p>	<p>Nu se acceptă Precizare De fapt, în acest punct se citează un text preluat din Raportul de monitorizare și evaluare a SNIA 2017-2023 (pentru semestrul I 2023), în care se face precizare despre sistemul de justiție anticorupție din Ucraina, drept un exemplu de bune practici, avizat pozitiv și de către Comisia de la Veneția.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
121.	<p>Experți GIZ La pct. 1.16. din Plan se recomandă introducerea unor activități cum ar fi: implementarea verificării declarațiilor de avere și interese prin baze electronice externe fără necesitatea de a imprima/solicita informații pe hârtie; implementarea selecției electronice aleatorii a verificării declarațiilor de avere și interese a funcționarilor de rang înalt.</p>	<p>Nu se acceptă Recomandarea formulată este expusă într-o versiune generală și fără o argumentare concludentă a necesității unor asemenea completări, spre exemplu, nu e clar la care categorie</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>

		<p>exactă de angajați ai sectorului public se face referire prin sintagma „funcționari de rang înalt”. De asemenea, nu au fost oferii indicatorii de monitorizare, termenii de realizare etc. În asemenea condiții generale considerăm că această recomandare nu poate fi acceptată.</p>	
122.	<p>Expertii GIZ Se propune comasarea activităților de la 1.2.4- 1.2.6 și a se pune accent pe buna guvernanta și transparență în procesul decizional.</p>	<p>Nu se acceptă Acțiunile vizate au fost incluse în vederea transparentizării procesului legislativ (în speță prin efectuarea expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative într-un mod transparent și conform cerințelor legale stabilite de Legea integrității nr.82/2017).</p>	Se acceptă poziția CNA.
123.	<p>Expertii GIZ La activitatea 1.3.1. a se indica unde urmează a fi publicată informația, probabil e vorba de publicare pe paginile web a instituțiilor sau a Ministerului Finanțelor (cu referire la sursele externe).</p>	<p>Nu se acceptă Informația urmează să fie publicată pe pagina web a fiecărei instituții implicate în atragerea și gestionarea asistenței externe.</p>	Se acceptă poziția CNA.
124.	<p>Expertii GIZ Pct. 2.1.2. necesită mai multe clarificări despre ce platformă este vorba (reLaWed).</p>	<p>Nu se acceptă. Aplicația „reLAWed” are drept scop oferirea posibilității persoanelor să</p>	Se acceptă poziția CNA.

		se implice în procesul de perfecționare a cadrului legal, să ia atitudine, să identifice și să notifice/comunice actele normative deficiente, lacunare sau interpretabile și care la aplicare au generat sau pot genera acte de corupție, abuzuri sau alte ilegalități. Pentru mai multe detalii și informații poate fi accesată Platforma: http://relawed.cna.md/principala	
125.	Expertii GIZ Pct. 2.1.4. nu trebuie să se regăsească în Planul de acțiuni, este o acțiune implicită de monitorizare a Programului și Planului de acțiuni.	Nu se acceptă. Acțiunile de consolidare a capacității instituționale ale organelor de prevenire și combatere a corupției, nicidecum, nu pot fi apreciate sau considerate drept acțiuni de monitorizare a Programului. În acest sens, recomandarea nu poate fi acceptată.	Se acceptă poziția CNA.
126.	Expertii GIZ Foarte multe acțiuni au indicatori adoptarea de legi, ar fi recomandabil să includeți și indicatori cu referire la implementarea acestor legi acolo unde este evidentă intervenția la nivel de lege. Sau, acolo unde acțiunea de modificare a legii este planificată pentru 2025, până la ultimul an de implementare a Programului pot fi stabiliți și niște	S-a luat act de recomandare.	Se acceptă poziția expusă. Această recomandare nu conține propuneri concrete de modificare a textului proiectului.

	indicatori de impact pe care acea modificare de lege ar putea să o aibă (spre ex cum ar fi la acțiunea nr.3.2.1).		
127.	Expertii GIZ Deși în cadrul ședinței publice a fost invocat faptul că sectorul privat nu ar trebui să se regăsească în acest plan ar fi o chestiune discutabilă, chiar dacă indicatorii au fost buni ca urmare a implementării strategiei anterioare. Nu este vorba doar despre corupția care se poate întâmpla la nivel de stat și sectorul privat, există corupție și în sectorul privat doar. Un plan național ar trebui să ofere niște direcții de bune practici și o motivație/încurajare a mediului de afaceri să implementeze în continuare măsuri de prevenție, standarde anticorupție și buna guvernare corporativă în acest domeniu.	Se acceptă poziția expusă. Prezentul proiect de Program conține măsuri strategice dedicate sectorului privat, mai exact: Obiectivul General III „Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat, inclusiv în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat.”.	Se acceptă poziția expusă. Această recomandare nu conține propuneri concrete de modificare a textului proiectului.
128.	Expertii GIZ Acțiunea 1.3.1. (asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public și a asistenței externe) nu e neapărat de o exclus deși există un asemenea instrument, ea nu este ajustată la zi și motorul de căutare nu este unul performant. Am avut dese ori situații când am elaborat niște cercetări privind sursele externe oferite Guvernului în timpul pandemiei Covid, a fost o provocare să putem identifica de pe acea platformă date relevante și la zi. Am putea reformula această activitate prin a consolida acest instrument și al adapta astfel încât să fie populat cu informație la zi și să dispună de motoare de căutare mai adecvate (filtre de căutare).	Nu se acceptă. Această acțiune 1.3.1 urmează a fi revizuită și separată în 2 acțiuni expuse consecutiv (una dedicată patrimoniului public și alta dedicată asistenței externe). La fel, urmează a fi revizuiți și indicatorii de monitorizare.	Se acceptă poziția expusă de către CNA. Această recomandare nu conține propuneri concrete de modificare a textului proiectului.
129.	Expertii GIZ 1.2.10 (instituirea funcției de consilieri de integritate/numerotare e conform versiunii de proiect ce fusese trimisă spre avizare instituțiilor), recomandăm să nu vă grăbiți cu excluderea totală a acestei activități, chiar dacă unele instituții nu au agreat-o. Poate la această etapă să se lase loc să se analizeze la nivel de concept oportunitatea acestei funcții și rolul acesteia.	Se acceptă poziția experților. Instituirea „Consilierului de integritate” rămâne fi o acțiune viabilă, însă pentru început este necesară elaborarea unui	Se acceptă poziția expusă de către CNA. Această recomandare nu conține propuneri concrete de modificare a textului proiectului.

		<p>studiu care ar argumenta importanța, necesitatea și actualitatea acestei funcții în cadrul entităților publice. Centrul Național Anticorupție susține această inițiativă și apreciază ca fiind una benefică pentru integritatea instituțională. În acest sens, s-a propus în Program, acțiunea: 1.2.6 „Elaborarea unui studiu privind necesitatea instituirii funcției de „Consilier de integritate”, după caz modificarea cadrului normativ”.</p>	
<p>130.</p>	<p>Expertii GIZ 1.2.8. (evaluarea riscurilor de corupție în procesul de digitalizare a serviciilor publice/numerotarea e conform versiunii de proiect ce fusese trimisă spre avizare) nu se recomandă de a fi exclusă, or este un pic despre altceva esența ei decât ceea ce au indicat cei de la AEG. Nu este vorba de a digitaliza. Momentan abordarea este de a digitaliza serviciile esențiale pentru mediul de afaceri sau cetățeni, adică care sunt cele mai solicitate. Evaluarea care se propune în 1.2.8. este a analiza un serviciu public din perspectiva riscului de coruptibilitate și dacă este un risc ridicat atunci digitalizarea trebuie să rezolve și acest risc nu doar să pună la dispoziție un serviciu electronic. Cu titlu de exemplu: dacă soliciți o apostilă la un termen de 5 zile la un anumit preț, iar la termenul de 1 zi e un preț mai mare. Chiar dacă este un serviciu electronic sută la sută, risc de corupție există. Or, ce se întâmpla de fapt că unii solicitanți solicitau serviciu la cel mai lung termen achitând o taxă mai mică, de fapt îl primeau în termen de câteva ore. Adică, atunci când se digitalizează un serviciu un sistem</p>	<p>Nu se acceptă Precizare: Acțiunea vizată nu se regăsește în prezentul proiect de Program, ea fiind exclusă ca urmare a consultării acțiunilor din proiectul de Plan de acțiuni (anexă a proiectului de Program) cu entitățile publice responsabile de implementare.</p>	<p>Se acceptă poziția expusă de către CNA.</p>

	<p>electronic nu trebuie să permită eliberarea unui act decât la termenul pentru care a fost solicitat, astfel să nu poți manipula sistemul. Acesta este doar un exemplu ca să arătăm perspectiva acestei acțiuni și care e justificarea ei.</p>		
131.	<p>Centrul CONTACT Abordarea în lato sensu a noțiunii de „agent public”, precum este prevăzut în articolul 2 din Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, la care Republica Moldova este parte și în corespundere cu prevederile articolului 3 al Legii integrității.</p>	<p>Nu se acceptă. Programul operează cu termenul de „agent public”, iar recomandarea propusă nu este clar expusă, prezentându-se drept o constatare.</p>	<p>Se acceptă poziția expusă de către CNA.</p>
132.	<p>Centrul CONTACT Revizuirea activităților din plan în favoarea plasării accentului pe acțiuni de diminuare și combatere a corupției în sectorul public în corespundere cu scopul declarat al Strategiei (Programului).</p>	<p>Nu se acceptă. Recomandarea propusă nu este clar expusă și nu conține propuneri exacte de modificare a textului proiectului, prezentându-se mai degrabă ca o opinie a autorului.</p>	<p>Se acceptă poziția expusă de către CNA.</p>
133.	<p>Centrul CONTACT Elaborarea și adoptarea la nivel instituțional a declarației de integritate al agenților publici. Considerăm că un asemenea act ar contribui la responsabilizarea agenților și va spori nivelul de integritate profesională al agenților publici.</p>	<p>Se ia act de propunere.</p>	<p>Se ia act de poziția expusă de autorul avizului. Această recomandare nu conține propuneri concrete de modificare a textului proiectului.</p>
134.	<p>Centrul CONTACT Elaborarea și descrierea procedurii în baza căreia va fi realizată evaluarea acțiunilor de consolidare a integrității incluse în Plan. Considerăm că o descriere a criteriilor în baza cărora va fi realizată evaluarea implementării acțiunilor va aduce o mai mare claritate, obiectivitate și uniformitate în procesul de evaluare intermediară, finală și alternativă, fără a crea careva confuzii și interpretări.</p>	<p>Nu se acceptă. Programul conține capitolul „Proceduri de raportare” care conține și norme ce vizează modul de evaluare al acțiunilor din Planul de acțiuni. Totodată, prezenta obiecție, nu conține careva propuneri expres de</p>	<p>Se acceptă poziția expusă de către CNA.</p>

		modificare, obiecția fiind formulată general.	
135.	Centrul CONTACT Includerea Plan a "indicatorului de performanță" și elaborarea indicatorilor de monitorizare în termeni SMART. Acest fapt ar face monitorizarea și evaluarea acțiunilor într-o manieră corectă și obiectivă.	Nu se acceptă. Programul conține: Rezultatele scontate (cap.III din proiectul de Program); Indicatorii de impact (cap.V); Indicatorile de monitorizare (potrivit Planului de acțiuni).	Se acceptă poziția expusă de către CNA.
136.	Centrul CONTACT Reviziunea obiectivului general 1, de ex. Obiectivul general 1 la pag.16 este utilizată sintagma "Optimizarea standardelor de integritate...", iar în tabelul 3 Indicatori de impact al politicii publice pag.23, e utilizată sintagma "Implementarea standardelor de integritate".	Se acceptă Titlul obiectivului general 1 a fost modificat și racordat.	Se sccceptă poziția Centrului CONTACT. Proiectul a fost revizuit conform avizului CNA, care conține recomandări la acest capitol.
137.	Centrul CONTACT Modificarea pe parcursul textului a sintagmei "supuși protecției". Orice persoană, de principiu, nu poate fi supusă protecției, dacă acesta nu o solicită, exceptând cazurile ce se referă la persoanele care conform legii sunt protejate de stat. Considerăm oportună, folosirea sintagmelor "Numărul de persoane care au solicitat protecție /care au beneficiat de protecție".	Se acceptă La acțiunea nr.1.1.3 indicatorul vizat a fost modificat potrivit recomandării.	Se sccceptă poziția Centrului CONTACT. Acțiunea 1.1.3 la copartimentul „indicatori de monitorizare” se substituie sintagma „Numărul avertizorilor de integritate supuși protecției” cu sintagma „Numărul de persoane care au solicitat protecție /care au beneficiat de protecție”.
138.	Centrul CONTACT Adoptarea unei arhitecturi integrative a Strategiei (Programului), bazată pe o abordare holistică a fenomenului corupției, dezvoltată în SNIA 2017-2023, care preia metodologia de analiză a corupției în baza instituțiilor-pilon. Considerăm că abordarea corupției în baza instituțiilor-pilon va contribui la o mai bună monitorizare a implementării acțiunilor anticorupție incluse în Plan, precum și la o evaluare obiectivă și corectă a acțiunilor implementate, dar și la o măsurare exactă a impactului Strategiei.	Nu se acceptă. Prezentul proiect este un alt document de politici ca formă și conținut. Respectiv și abordarea este diferită.	Se acceptă poziția expusă de către CNA.

<p>139. Centrul CONTACT Elaborarea Planurilor de integritate locală (Planuri anticorupție la nivel local) în care sunt vizate autoritățile publice locale de nivelul II și identificarea modalității de încadrare a autorităților publice locale de nivelul I. Considerăm că această abordare va spori transparența activității autorităților publice locale, accesul la informații de interes public, încrederea societății în autoritățile publice locale și va contribui la o implicare și colaborare mai strânsă între APL și cetățeni. La fel, această delimitare va aduce o mai mare claritate în ceea ce privește consolidarea integrității instituționale și ar clarifica rolul autorităților publice locale în edificarea unui sistem solid de integritate publică.</p>	<p>Nu se acceptă Prezentul Program nu prevede abordarea sectorială a fenomenului corupției. Totodată, autoritățile publice locale sunt libere și îndemnate să continue implementarea Planurilor locale anticorupție.</p>	<p>Se acceptă poziția expusă de către CNA.</p>
--	--	---

Lilian CARP
Președintele Comisiei

^